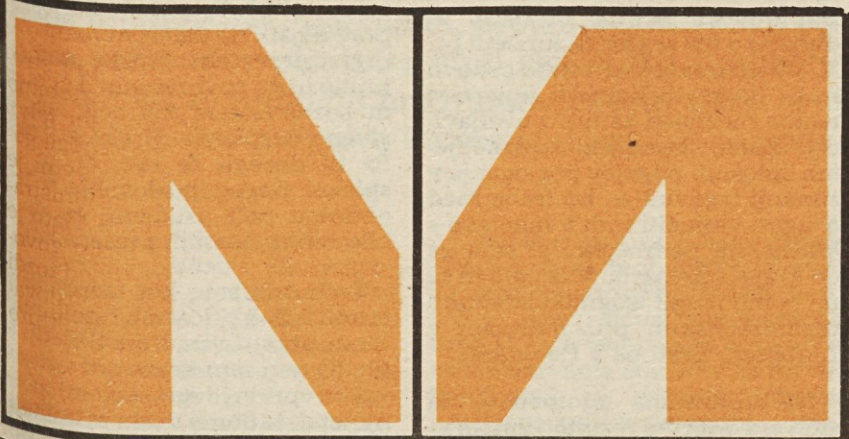

35 let

Mercator

GLASILO DELAVCEV IN ZDRUŽENIH KMETOV

Leto XXI Ljubljana, marec 1984 št.: 2

Predsednik predsedstva SR Slovenije v Mercatorju

Predsednik predsedstva SR Slovenije, Viktor Avbelj in član RK SZDL Slovenije, Tone Bole sta 22. februarja letos obiskala temeljno organizacijo Velepreskrbe, Grosista. Ob ogledu blagovnega centra na Slovenčevi ulici sta gosta pokazala izredno zanimanje za organizacijo dela v centru ter probleme v zvezi z

oskrbo z blagom široke potrošnje. Gostitelja Miran Goslar in Rado Šintler (levo oz. desno na sliki) sta posredovala podatke o poslovnih rezultatih ter predsednika seznanila s problemi, ki tarejo trgovino, in njenimi napori, da bi si zagotovila zadostne blagovne fondе.

...ne zimske sportne igre delavcev in kmetov Mercatorja so bile letos pri Čabru. Rezultati in reportaža so na straneh 8-10. Foto:

Zbor M-Interne banke

Vesna Bleiweis

Poslovanje banke, nov poslovni odbor

V Ljubljani se je 29. februarja letos sešel zbor M-Interne banke. Obravnaval je uresničevanje sprejete poslovne politike in poslovanje banke v letu 1983, njen likvidnostni položaj, spremembe splošnih planskih aktov, izvolil nove člane poslovnega odbora banke.

Združevanje sredstev

Vse dejavnosti, ki jih opravlja Interna banka, izvirajo iz njene osnovne zadolžitve, to je združevanja in usmerjanja sredstev, ki jih združujejo njene članice za določene namene. V letu 1983 smo v Interni banki združevali sredstva iz več naslovov, in sicer: za investicije, interne kompenzacije za sovlaganja iz sredstev za kreditiranje hitrejšega razvoja nezadostno razvitih republik in pokrajine Kosovo, sklada skupne porabe za solidarnostne namene, in zbirali hranilne vloge delavcev Mercatorja.

Pozornost naj velja predvsem združevanju sredstev za investicije. Interna banka v svojem poročilu navaja, da so v letu 1983 članice sodne združile 332 milijonov din. Skupna predračunska vrednost objektov, ki naj bi jih pričeli graditi v tem letu, je znašala 1,368 milijarde din, vendar pa je bilo začrtih le 8 objektov s predračunsko vrednostjo 931 milijonov din. Za te investicije je poslovni odbor odobril koriščenje združenih sredstev v višini 307 milijonov din. Povprečna udeležba sredstev, združenih za investicije, znaša v posamezni investiciji 34,68%, ostala sredstva, predvsem krediti bank, pa znašajo povprečno 47,16%, krediti dobaviteljev opreme in izvajalcev del znašajo 10,63% in delež investitorjevih lastnih sredstev 7,53 procentov. V teh povprečjih pa je povsem specifičen položaj investicijskih objektov oziroma vlaganj v primarno kmetijsko proizvodnjo, saj so bančni deleži glede na prioriteto teh investicij mnogo večji. Trgovina pa bančnih sredstev ni bila deležna. Medsebojni odnosi med investitorji in uporabniki združenih sredstev se urejajo na podlagi samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih pri ustvarjanju in delitvi skupnega dohodka in z bilateralnimi pogodbami. Na osnovi teh določb so uporabniki združenih sredstev v letu 1983 združevalcem vrnili 28 milijonov din, od tega 12 milijonov kot vračilo združenih sredstev in 16 milijonov in naslova učinka revalorizacije. Pozornost pa naj velja tudi skupnemu dohodku, ki so ga ustvarile skupno dogovorjene in realizirane investicije. Ta je bil ustvarjen v letu 1983

le v taki višini, da je bil pokrit ustrezen del sredstev za osebne dohodke, splošne in skupne porabe ter ni v celoti zadostoval za vračilo letne obveznosti združenih sredstev. Nadomestila za gospodarjenje z združenimi sredstvi torej ni bilo mogoče obračunati, ker je bil ustvarjeni skupni dohodek preizek in so uporabniki za vračilo sredstev morali uporabiti druge vire sredstev.

Sredstva za tekoče poslovanje je v letu 1983 združevalo 60 članic M-Interne banke. V letu 1983 se je iz tega naslova v Interni banki obrnilo 77.455 milijonov dinarjev, kar je za 50% več kot leto poprej. Preko internih računov članice poravnava medsebojne obveznosti iz naslova prometa blaga in storitev, kar pomeni, da za poravnavanje teh obveznosti ne potrebujemo žiralnega denarja. Ilustriramo tudi prihranek na obresti iz tega naslova: najvišji dnevni znesek poravnave medsebojnih obveznosti je v letu 1983 znašal 236 milijonov din, kar pomeni okrog 60 milijonov din prihranka na obrestih. Povprečno je bilo na internih računih članic banke 596 milijonov din, kar spet pomeni 179 milijonov prihranka na obrestih. Skupen prihranek na obrestih zaradi medsebojnega internega poravnavanja obveznosti v letu 1983 znaša 239 milijonov din.

Obseg združevanja hranilnih vlog v letu 1983 je še vedno premajhen, da bi lahko pomenil pomemben vir financiranja. Ob koncu leta je bilo odprtih 11 blagajn hranilne službe, z 888 varčevalci, ki so povprečno privarčevali 27.000 din, kar je precej več, kot je povprečni mesečni osebni dohodek na delavca v sozdu. Če bi se za varčevanje pri Interni banki odločilo 70% delavcev Mercatorja, bi na ta način lahko zbrali do 270 milijonov din dodatnih sredstev, kar pa bi že predstavljalo pomemben potencial za financiranje dejavnosti članic banke.

Likvidnost, prihodki, odhodki

Likvidnosti je banka posvečala največ pozornosti. Z njeno aktivnostjo in angažiranjem so lahko članice redno izpolnjevale obveznosti iz dolžniško upniških razmerij in kreditne obveznosti. Banka je uravnavala likvidnost z različnim obsegom izdajanja menic, občasnim koriščenjem rezervnega sklada in najemanjem občasnih likvidnostnih kreditov pri bankah in drugih organizacijah združenega dela. Interna banka je v letu 1983 ustvarila 467 milijonov prihodkov, v primerjavi z letom 1982 je to kar 183% več, načrt prihodkov pa je realizirala 334%. Pretežni del prihodkov je banka pridobila iz naslova obresti za uporabo pri njej združenih in zbranih sredstev, saj predstavljajo obresti kar 95% vseh prihodkov. Na to je vplivala predvsem sprememba obrestnih mer, ki so bile v letu 1983 v povprečju 29,2%. Nadomestila za bančne storitve so banki prinesla 5 procentov od vseh prihodkov ali 23 milijonov din, kar pa ni zadostovalo, da bi iz tega naslova banka pokrila stroške poslovanja M-IB in njene delovne skupnosti.

Odhodki banke so znašali 418 milijonov din in so v primerjavi z letom 1982 za 182% višji. Odhodki so naraščali za eno odstotno točko počasneje kot prihodki. Dane obresti predstavljajo v vseh odhodkih 94-odstotni delež. Razmerje med prihodki iz naslova obresti in odhodki iz enakega naslova kaže, da smo imeli v letu 1983 sora-

zmerno ugodnejše vire financiranja in hitrejšo obračunavanje sredstev. Zato je skupni dohodek M-IB neprimerno ugodnejši kot v letu 1983.

Skupni dohodek in njegova delitev

Skupni dohodek banke - 49 milijonov din - je rezultat poslovanja banke, ustvarjen z razliko med prejetimi in danimi obrestmi. Skupni dohodek bo razdeljen do 14. aprila 1984 med članice banke po kriterijih, določenih s samoupravnim sporazumom o oblikovanju in uporabi prihodkov ter razporejanju skupnega dohodka,

Spremembe splošnih aktov banke

Zbor banke je začel postopek za spremembo nekaterih splošnih aktov banke. Spremenili naj bi se samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med Interno banko in njeno delovno skupnostjo; statut banke in pa planski akt banke (srednjeročni plan M-IB za obdobje 1981-1985 in načrt uresničevanja srednjeročnega plana banke za leto 1984).

Če ocenjujemo zasedanje zbora banke, predvsem pa sprejete sklepe, lahko trdimo, da je Interna banka osrednja institucija sozda, ki seže v vsako članico, kar dokazuje, da je Interna banka edini mogoč in učinkovit način samoupravnega obvladovanja tokov finančnih sredstev. Skoda, da med sprejetimi sklepi nismo zasledili sklepa, ki bi zavezoval k načrtni in koordinirani akciji poslovodne, samoupravne in organe družbenopolitičnih organizacij v vseh članicah za razširitev mreže hranilne službe in motiviranje delavcev za varčevanje pri Interni banki. Mlahavost na tem področju se nam utegne maščevati. Po enostavni poti pridobljeni kapital in povrh še cenejši mora postati skrb in odgovornost slehernega Mercatorjevega delavca. Le z motivacijo in primerno organizirano hranilno službo bomo dosegli ocenjenih 270 milijonov din, če jih ne bomo celo preseglili.

Nov poslovni odbor

V letu 1984-1986 bodo naloge poslovnega odbora opravljali naslednji delavci Mercatorja:

1. Konrad Zupančič, (M-Agrokombinat),
2. Zvonka Kleč, (M-KZ Logatec),
3. Marija Novak, (M-Eta Kamnik),
4. Franc Lasič, (M-Izbira Panonija),
5. Tila Gregorc, (M-Sadje zelenjava),
6. Marija Vesel, (M-Velepreskrba, TOZD Standard),
7. Dušan Anžlovar, (M-Rožnik, TOZD Dolomiti),
8. Eta Savič, (M-MT, TOZD Maloobmejni promet),
9. Ivanka Gunstek, (M-HG, TOZD Mantova),
10. Martina Zaletel, (M-Tehna, TOZD Spectrum).

KORŠ sporoča svoj sklep:

7. letna mercatoriada bo v soboto, 2. junija 1984, v Postojni. Razpis v prihodnji številki glasila.

Mercator v novih pogojih gospodarjenja z devizami

Vesna Bleiweis

Izkušnje najmanj tako dragocene kot devize

Spreminjanje sistema gospodarjenja z devizami, razlike v deklariranem in praktičnem reševanju zadev s področja ekonomskih odnosov s tujino so nenehno polnile stolpce dnevnega časopisja. Za naše glasilo pa bi pisanje o zadevah s tega področja v času, ko vsaj temeljne zadeve še niso bile rešene, pomenilo objavljane romana v nadaljevanjih. Sedaj, ko so nekatere stvari vsaj toliko jasne, da je mogoče opredeliti temeljne smeri politike ekonomskih odnosov s tujino, smo za razgovor zaprosili svetovalca generalnega direktorja SOZD Mercator za zunanjo trgovino, Jožeta Stritarja.

Bleiweis: »Če odštejemo jasno in precizno opredeljeno smer naših ekonomskih odnosov s tujino »povečati izvoz na konvertibilne trge,« je predvsem nejasna naša lastna organiziranost v razpolaganju in gospodarjenju z ustvarjenimi devizami. Lahko navedete temeljne razloge za neusklajeno obnašanje, predvsem pa za nejasne pogoje gospodarjenja v letu 1984 (vsaj do marca letošnjega leta) izvoznikov?«

Stritar: »Če sem prav razumel, mislite na neusklajeno obnašanje v okviru cele dežele. V SR Sloveniji so te pot stališča bila še kar enotna v smislu zavzemanja za organiziranost, ki bi pripomogla k nadaljnjemu večanju izvoza na konvertibilna tržišča. Do navzkrižij na zvezni ravni je prišlo predvsem zaradi enormnih obveznosti po vračilih deviznih kreditov in skrajne zaostritve pri vprašanju preskrbe z uvoznimi reprodukcijskimi materiali in rezervnimi deli nekaterih ozidov in celo nekaterih panog, še več, celih politično teritorialnih področij, ki objektivno oziroma zaradi subjektivnih pomanjkljivosti niso mogli zagotoviti potrebne devize na ekonomsko upravičen način. Enostavno rečeno, zato ker ta del gospodarstva ni sposoben za normalno neposredno ali posredno vključitev v mednarodno konkurenco, ki edina omogoča zagotovitev potrebnih deviznih sredstev. Ker to lahko rečemo za pomemben del našega gospodarstva, je tudi celotno gospodarstvo devizno deficitarno. Če lastnih deviz ni zadosti in če jih zaradi splošnega deviznega primanjkljaja ni moč kupiti za dinarje v banki, so prizadeti gospodarski (in politični) subjekti zainteresirani za administrativno zagotovitev nadaljevanja družbene reprodukcije. Torej tudi za administrativno delitev deviz po potrebah. Položaj je za ta del gospodarstva tako kritičen, da se prizadeti zavestno opredeljujejo za kratkoročne rešitve, ki so ekonomsko in daljnoročno gledano lahko celo pogubne. Ni preveč reči, da ta stališča predstavljajo na področju deviznega sistema premik za nekaj let nazaj.«

Bleiweis: »Ustvarjalci in porabniki deviz morajo glede gospodarjenja oziroma razpolaganja z devizami najti ustrezno mesto v z zakonom določenih oblikah povezovanja. Med te organizacije, ki morajo najti medsebojno povezavo, sodi tudi SOZD Mercator. Kje je v tej verigi njegovo mesto?«

Stritar: »Mercator se je kot celota vključil v obliko povezovanja in združevanja deviz v okviru splošnih združenj za kmetijstvo ter turizem in gostinstvo Jugoslavije. V teku zadnjih deset let se je Mercator uveljavil v širšem gospodarskem prostoru predvsem kot eden stebrov zagotovitve prehranbenih artiklov od proizvodnje do maloprodaje, gostinstva in zunanje trgovine. Zategadelj je bila taka odločitev smotrna in logična. S tem smo zagotovili kontinuiteto smeri dodanega razvoja, kar je v naših razmerah prednost, ki je ne gre podcenjevati. Ker zadnja leta dosegamo lepe uspehe v izvozu na konvertibilna tržišča, tudi v omenjeni obliki povezave naši ozidi ne bodo odvisni od sila nezanesljivega deviznega tržišča, ki naj bi letos spet oživel. Še vedno bomo svojo reprodukcijo tudi na deviznem področju nadaljevali z lastnimi močmi.«

Bleiweis: »Spremljajoč podatke o izvozu sozda Mercator kot celote imate pregled nad uresničevanjem planiranih in realiziranih učinkov tako posamezne organizacije kot celotnega sozda. Pred nedavnim ste omenili, da imajo organizacije v sestavi sozda še možnosti najti blagovne fondе, primerne za izvoz. Lahko širše komentirate to ugotovitev in predlagate tudi konkretne usmeritve?«

Stritar: »Že malo izvozne prakse je dovolj za ugotovitev, da se blago za izvoz praviloma ne »najde« že gotovo za izvozno odpremo. Podobno splošni rasti izvoza je tudi zagotovitev dodatnih količin istega izvoznega blaga iz novih vi-

kartone), nivo stroškov, ki ne bo ogrožal rentabilnosti prodaje na konvertibilna tržišča itd. Priznali boste, da zlasti v naših razmerah te naloge niso nič manj zahtevne kot sama proizvodnja vina. Isto velja npr. za presežke paradižnika, paprike, določenih vrst sadja, mesa in izdelkov, storitev (turizem in gostinstvo na tujem) itd.

Prav bo, če poudarimo, da se postopoma že usmerjamo po poti hitrega razvoja izvoza. Pri dosedanjih zavzemanjih je odločilno, da smo prebili »zvočni zid«, ki ga je predstavljalo mnenje, da je vztrajanje na pospešeni rasti lastnega izvoza jalovo delo, ker za to preprosto ni več blaga. Prav tako po-

bre izhodiščne pozicije si je osvojilo naše začasno predstavništvo v Budimpešti. Sektor za meso in divjačino ter sektor za turizem pri M-MT že imata kadrovske osnove in že na prvih korakih se kažejo realne možnosti za hitro uveljavitev. Zaradi temeljito spremenjenih splošnih pogojev poslovanja v zunanji trgovini se bo treba med drugim vključiti tudi v menjavo s klirinškim področjem, ki smo ga do kraja zanemarili. V ta namen se ne bomo mogli izogniti ustreznim organizacijskim prilagoditvam v Ljubljani, zlasti pa v Beogradu.

Ni neskromna ugotovitev, da smo si z dobrimi rezultati zunanjetrgovinskega poslovanja v zadnjih letih pridobili pomembne prednosti. Postali smo atraktivnejši za izkušene zunanjetrgovinske delavce, ki so glavni »kapital« zunanjetrgovinskih ozidov. To je zdaj najboljša prilika za kadrovske izpopolnitev izvozno obetavnih sektorjev in oddelkov.

Poleg takojšnjega dinarskega plačila za dobavljeno blago je izvozni dobitelj v prvi vrsti zainte-

ves izvoz preko lastne, specializirane organizacije? Imate konkreten predlog za uresničitev te tendence?«

Stritar: »Tu je še precej rezerv, vendar pa je treba malo tudi potepati. Če se spomnimo, da smo se pred štirimi leti imeli tri docela nesorodne in nepovezane zunanjetrgovinske organizacije, ki poleg tega niso imele omembe vredne poslovne povezave z ostalimi našimi ozidi, razen glede uvoza siroke potrošnje, potem ne bi bilo prav dejati, da danes nimamo bolj organizirane ekonomske odnose s tujino in da povezave med članicami sozda na tem področju niso bistveno krepkejše. Upam si trditi, da bi dosegli še več, če bi bili splošni pogoji poslovanja v tem obdobju bolj ustaljeni, če ne bi bilo toliko nemilih presenečenj.«

Trenutno smo kot izvozniki lasten račun priča najvratolomnejšemu obratu v zadnjih desetih letih. (O tem sem že govoril v zvezi vašim prvim vprašanjem). Očividno je, da bomo v takem položaju lahko zadovoljni, če bomo s hitro prilagoditvijo naše organiziranosti novim pogojem zagotovili kontinuiteto dosedanjega razvoja mednarodni menjavi. Ni čisto moja roba reči, da obstajajo določeni elementi sedanjih sprememb, ki bodo pri vsestransko uspešni sozdi (zlasti izvozniki za lasten račun) pripomogli k tesnejši povezavi ozidov na temelju ekonomske logike, ne pa zaradi neke namišljene pripadnosti sozdu.

V graditvi našega sistema (sozda) mislim, da še nismo tako daleč, da bi bilo smotno postaviti nalogo »ves izvoz preko lastne, specializirane organizacije.« Mojih izkušnjah ne bi bilo pametno sploh kdaj vztrajati na tem načelu v vseh podrobnostih. Glede večine blagovnih skupin, s katerimi mi delamo, že lahko rečemo, da izvozimo prav tako uspešno kot naši konkurenti. So in vedno bodo obstajale nekatere skupine artiklov iz programa sozda Mercatorja, za katere se nam ne izplača organizirati lastni izvoz, ali pa jih drug izvažajo že tako dolgo in uspešno, da bi mi s svojim vmešavanjem vrsto let lahko delali samo škodo. To je, recimo, suha roba in podobno blago iz izvozne izbire »Domovina«. V takih primerih je treba začeti glavne izvozne interese za zagotovitev ustreznega deleža našega proizvajalca v devizni protivrednosti blaga.

Bleiweis: »Nekako dve leti imamo samoupravni sporazum o ekonomskih odnosih s tujino sozda Mercator. Ne glede na to, kaj nam obeta tekoče leto v zvezi z njegovim uresničevanjem, ocenite njegovo uresničevanje v obdobju, v katerem smo ga uresničevali. Ocenite prednosti in slabosti tovrstnega razumevanja znotraj sistema sozda.«

Stritar: »Uveljavljanje samoupravnega sporazuma o sodelovanju in združevanju dela in sredstev na področju ekonomskih odnosov s tujino je bilo bolj kot kar koli drugega pod bremenom neprestanih sprememb zunanjetrgovinske regulative. V takih razmerah je treba ceniti že to, da smo ga s primernimi prilagoditvami obdržali. Boljše rečeno, da smo ga le uveljavljali na področju planiranja, usmerjanja namenskih deviznih sredstev v okviru družbenega dogovora, zadovoljevanja deviznih potreb naših ozidov in zagotovitve njih nadomestil za izgube pri izvozu. Ne bi se mogli pohvaliti doseženo ravnijo pregleda in izvajanjem plana ekonomskih odnosov s tujino, ki zdaj še predstavlja nepričakovano trd orodje koreninjene subjektivne manjkljivosti.

Če pojmujejo sozda kot ekonomsko upravičen zaokrožen sistem, potem je življenje take mocije brez sporazumevanja na področju gospodarjenja z devizami nemogoče. Ni samo moje mnenje, da bo letos odvisnost od deviznega tržišča najslabša varianta za posamezne ozide. V takih razmerah je najbolje še bolj uporabiti vzajemne koristi in možnosti. To bomo morali urediti z izpopolnjenim samoupravnim sporazumom za obravnavano področje.

rov (novih dobaviteljev), oziroma novih izvoznih artiklov, praviloma proces, ki zahteva veliko potrpežljivega dela dobavitelja in uvoznika. Vzemimo, recimo, vino! Presežkov vina je pri nas za desetine milijonov dolarjev, izvozimo pa le manjši del teh količin. Blago je tu že leta in leta, izvozili pa ga bomo, ko bomo zagotovili: Stalne tipe (mešanice) vin po mednarodnih merilih, oziroma poleg tega uveljavili lastne mednarodno priznane in znane tipe; nadalje za konvertibilna tržišča primerno embalažo (steklenice, etikete, zamaške,

membri dosežek je, da smo se usmerili ne le na širjenje izbire blaga in storitev za izvoz, temveč tudi na osvajanje novih konvertibilnih tržišč (Irak, Libija, Madžarska, Iran, ZDA).

Po mojem naša hrabrost pri osvajanju novih področij z vidika izbire blaga in storitev, zemljepisne orientacije, metod dela, organiziranosti, kadrovanja itd., ne sme pojmati, temveč nasprotno. Odpirajo se nove možnosti na primer z registracijo naše mešane firme Intermercator v Münchnu. Do-

resiran tudi za finančno sodelovanje pri večanju proizvodnih zmogljivosti za izvoz. Je že res, da je ta denar najtežje odriniti, so pa še neizkoriščene možnosti, da se v nerazvitih področjih v ta namen porabijo sredstva, ki jih tako ali tako moramo dati kot pomoč za nerazvite.

Bleiweis: »Bi bilo moč v sozdu bolje organizirati ekonomske odnose s tujino, oziroma ali so sedanje medsebojne povezave med članicami sozda toliko čvrste, da bi bilo moč uveljaviti tendenco

Več hrane za Ljubljano

Vesna Bleiweis

Samoupravnemu sporazumu na rob

Februarja letos smo v vseh organizacijah, ki imajo sedež v ljubljanskih občinah, prejeli v obravnavo poročila samoupravnih interesnih skupnosti Ljubljane za leto 1983 in njihovih programov za leto 1984. Med temi akti je bil tudi akt, katerega usoda pa je negotova.

Gre za samoupravni sporazum o združevanju sredstev za razvoj kmetijstva in preskrbe mesta Ljubljane za leto 1984-85. Ta akt se je pridružil ostalim sporazumom o zagotavljanju sredstev za uredniševanje programov interesnih skupnosti družbenih dejavnosti v Ljubljani. Sporazume po večini obravnavamo na zborih delavcev in jih odpravimo z bolj ali manj kratkim »dajmo cesarju, kar je cesarjevega,« nekaj več o njih povedo v delegacijah za posamezno SIS, skupščinah SIS, in zadeve je konec. Le redki med nami natančneje pobrsamo po gradivih in se prepričamo, če ni morda poleg običajnega dodano še kaj. No, in med »to nekaj« je bilo to pot dodano, kar je spregledala večina organizacij. To ugotovitev lahko potrdimo s podatkom, da sta le dve Mercatorjevi organizaciji, ki imata sedež v eni od ljubljanskih občin, vedeli za akt in ga tudi sprejeli.

Vendar ni namen našega zapisa zlivati srda na neobveščenost v organizacijah združenega dela, temveč so naše puščice usmerjene na tiste, ki so pristali, da se nova oblika združevanja sredstev za razvoj kmetijstva in preskrbe mesta Ljubljane pojavi na zadnjih straneh kar zajetnih poročil in programov ostalih sisov. Kot da je predlagatelju (Mestni svet zveze sindikatov, SIS za preskrbo mesta Ljubljane) nerodno, da se s takim aktom sploh pojavlja pred delavci. Je že res prav, da nismo izdajali posebne brošure (saj smo v času vsesplošnega varčevanja), vendar bi vrstni red objave posameznih aktov prav gotovo lahko bistveno prispeval k boljši obveščenosti in seznanjanju delavcev. Ali pa je morda koga od predlagateljev skrbelo, da bi ob prevelikem poudarjanju novega akta kdo le povsem konkretno vprašal po namenski uporabi sredstev, ki so se za isti namen zbirala na podlagi odloka

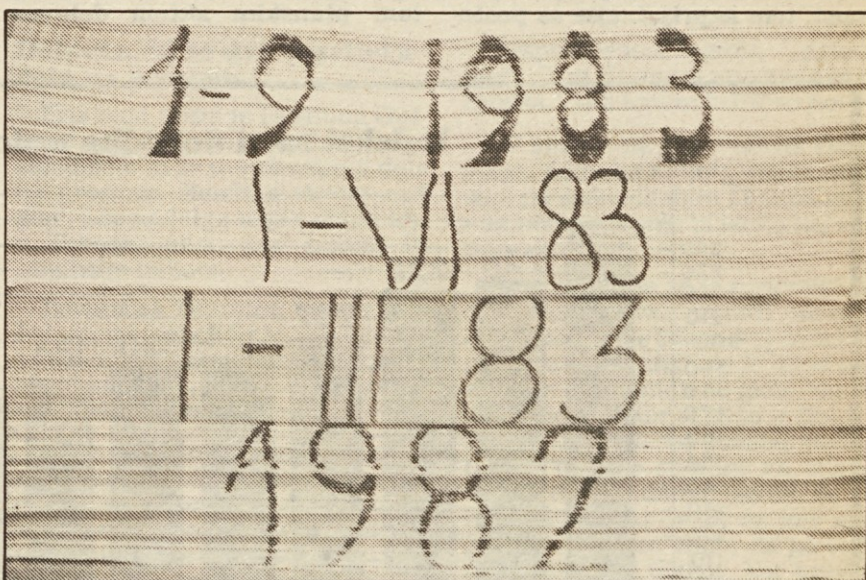
in je sporazum le ena od oblik zagotavljanja dodatnih sredstev za razvoj kmetijstva in preskrbe mesta Ljubljane. Če me v tehle zadevah vprašate za osebno mnenje, potem vam ga povem: bolje je zadeve urediti z odlokom oziroma po upravni poti, kot pa se iti samoupravne mance, birokratsko mence, da sta obveščenost delavcev ter predvsem njihov interes po obveščenosti tolikšna, da tudi novostim ni pripisati posebne pozornosti, saj bodo tako ali tako avtomatično spejete. Prav ta pristop se utegne predlagatelj m grdo maščevati, saj se postopek za sprejem lahko vleče še lep čas.

Tisti, ki naj bi sredstva iz tega sporazuma prejeli, med njimi tudi SOZD Mercator, v višini cca 32 milijonov din za financiranje razvojnih programov svojega kmetijstva, najbrž še lep čas ne bodo vedeli, ali naj s sredstvi računajo ali ne. **Zatorej pozivamo vse Mercatorjeve organizacije, ki imajo sedež v ljubljanskih občinah, da pohite s sprejemanjem sporazuma in tako svoji asociaciji in svojim delavcem zagotovijo del sredstev in del potrebnih prehrabnih fondov. Če ne bomo pohiteli, utegnemo Ljubljanci zaradi predolgega samoupravnega sporazumevanja ostati praznih želodcev.**

Prvi rezultati poslovanja v 1983

v 000 din

	1982	1983	Indeks
1. Celotni prihodek	46.826.122	67.912.766	145
2. Porabljena sredstva	40.900.676	59.419.057	145
3. Dohodek	5.925.445	8.493.678	143
4. Čisti dohodek	3.892.080	5.183.935	133
5. Del ČD za osebne dohodke	2.771.072	3.633.410	131
6. Del ČD za skupno porabo	330.172	449.962	136
7. Akumulacija	847.109	1.189.974	140
8. Sredstva za reprodukcijo	1.344.992	1.890.903	141
9. Izguba	2.157	42.941	-
10. Dohodek na delavca (din)	461.021	645.376	140
11. Dohodek v primer. s povpreč. uporab. posl. sred. (%)	30,20	30,22	100
12. Akumulacija v prim. z doh. (%)	14,18	13,90	98
13. Stopnja akumulativne sposob. (%)	4,28	4,20	98
14. OD in sred. skup. porabe na delavca (din)	242.407	312.079	129
15. Čisti osebni dohodek na delavca (din/mesec)	13.008	16.284	125

PROMET IN PROMET NA ZAPOSLENEGA PO SAMOPOSTREŽNIH TRGOVINAH V SOZD MERCATOR V LETU 1982/1983 (z rangiranjem prometa na zaposlenega v letu 1983) (v 000 din)

Zap. št. - Samopostrežne trgovine	Prodajni prostor v m ²	Promet		Indeks	Zaposleni		Indeks	Promet na zaposlenega		Indeks
		1982	1983		1982	1983		1982	1983	
1. Mestinja (Šmarje)	217	73.746	100.606	136	10	10	100	7.374	10.060	136
2. Riharjeva (Dolomiti)	238	103.525	143.991	139	16	16	100	6.470	8.994	139
3. Bonifacija (Dolomiti)	290	78.728	105.067	133	13	12	92	6.056	8.755	145
4. Pristava (Šmarje)	117	28.467	34.957	123	5	4	80	5.693	8.739	154
5. Zadvor (Golovec)	150	44.644	60.651	136	7	7	100	6.377	8.664	136
6. Tržaška 37 b (Dolomiti)	237	82.910	111.846	135	14	13	93	5.922	8.603	145
7. Sojerjeva 64 (Grmada)	220	81.835	108.988	133	13	13	100	6.295	8.383	133
8. Vrhovca (Dolomiti)	195	67.309	89.134	132	12	11	92	5.609	8.103	144
9. Sneberje (Golovec)	60	27.002	40.448	150	4	5	125	6.750	8.089	120
10. Rožanska 2 (Grmada)	220	92.379	128.067	139	15	16	107	6.158	8.004	130
11. Pod Naklom (Dolomiti)	301	72.177	111.632	155	14	14	100	5.155	7.974	155
12. Fužine (Golovec)	335	8.514	127.459	-	21	16	76	405	7.966	-
13. Poslovalnica 9 (STP Hrastnik)	353	80.697	95.393	118	15	12	80	5.379	7.949	148
14. Slape (Golovec)	284	96.712	126.911	131	16	16	100	6.044	7.931	131
15. Dolško (Golovec)	87	24.019	39.266	163	5	5	100	4.803	7.853	164
16. Grosuplje (Dolomiti)	240	90.500	109.456	121	16	14	88	5.656	7.818	138
17. Trg kom. Staneta (Grmada)	294	84.305	109.354	128	14	14	100	6.093	7.811	128
18. Lesično (Šmarje)	123	23.446	31.083	133	4	4	100	5.861	7.881	133
19. Vrhovci (Dolomiti)	187	71.681	90.053	126	13	12	92	5.514	7.504	136
20. Krim (Dolomiti)	167	61.707	81.854	133	10	11	110	6.170	7.441	121
21. Log (Dolomiti)	91	25.825	37.119	144	5	5	100	5.165	7.439	144
22. Zaloška 87 (Golovec)	83	42.457	59.377	113	10	8	80	5.245	7.422	142
23. Bratovševa ploščad (Grmada)	210	79.197	96.437	122	13	13	100	6.092	7.418	122
24. Zalag (Golovec)	210	74.773	103.366	138	14	14	100	5.341	7.383	138
25. Titova 351a (Grmada)	250	89.964	117.762	131	16	16	100	5.622	7.361	131
26. Preskrba (Dolomiti)	335	98.023	132.418	135	18	18	100	5.445	7.356	135
27. Logatec (Dolomiti)	120	48.601	66.158	136	9	9	100	5.422	7.351	136
28. Podgorica (Grmada)	160	39.137	51.350	131	7	7	100	5.591	7.321	131
29. Ulica bratov Babnik (Grmada)	288	61.024	87.680	144	13	12	92	4.694	7.306	156
30. Gerbičeva (Dolomiti)	235	48.305	72.044	149	11	10	91	4.391	7.204	164
31. Celovška 104 (Grmada)	206	63.138	86.362	137	12	12	100	5.261	7.196	137
32. Prisojna 7 (Golovec)	64	28.168	43.155	153	5	6	120	5.663	7.192	128
33. Gerbičeva 13 (Golovec)	188	29.060	64.628	222	6	9	150	4.844	7.181	148
34. Derčeva 29 (Grmada)	350	77.875	100.250	129	14	14	100	5.562	7.161	129
35. Hotedrsica (Dolomiti)	81	15.959	21.350	134	3	3	100	5.319	7.117	134
36. Majke Jugovičev 11 (Grmada)	400	97.158	120.183	124	17	17	100	5.715	7.069	124
37. Oprema Rovte (Sora)	95	27.678	35.218	127	4	5	125	6.919	7.043	102
38. Brezovica (Dolomiti)	79	27.259	35.151	129	5	5	100	5.452	7.030	128
39. Iga vas (Trgovina Rakek)	38	47.781	48.998	103	8	7	88	5.972	6.999	117
40. Proletarska 4 (Golovec)	304	92.046	97.522	106	15	14	93	6.136	6.965	114
41. Domžale (Grmada)	118	54.319	76.430	141	10	11	110	5.432	6.948	128
42. Zibika (Šmarje)	54	10.196	13.874	136	2	2	100	5.098	6.937	136
43. Vevče (Golovec)	200	68.065	89.684	132	13	13	100	5.235	6.898	132
44. Gaberje (Univerzal)	65	16.241	20.462	126	4	3	75	4.060	6.821	168
45. Cesta na Brdo (Dolomiti)	130	46.156	54.407	118	7	8	114	6.595	6.801	103
46. Jeramova (Dolomiti)	154	64.069	74.718	117	11	11	100	5.824	6.798	117
47. Hrušica (Golovec)	168	-	33.910	-	-	5	-	-	6.782	-
48. Idrinja 2 (Rudar)	167	43.420	60.570	139	10	9	90	4.730	6.730	155
49. Zaloška 216 (Golovec)	96	36.202	47.011	130	7	7	100	5.171	6.716	130
50. Črnuče 24. julija (Grmada)	250	48.925	67.128	137	10	10	100	4.982	6.712	137
51. Poljanska 15 (Golovec)	19	31.292	40.223	129	6	6	100	5.215	6.703	129
52. Idrinja 9 (Rudar)	38	10.563	13.390	127	2	2	100	5.281	6.695	127
53. Šmartinska 105 (Golovec)	110	36.699	40.112	109	7	6	86	5.243	6.685	128
54. Market Črešnovci (Univerzal)	213	57.321	86.694	151	12	13	108	4.776	6.668	140
55. Drenov grič (Dolomiti)	69	15.108	19.941	132	3	3	100	5.036	6.647	132
56. Poslovalnica 4 (STP Hrastnik)	143	44.743	59.477	133	9	9	100	4.971	6.608	137
57. Portorož 5 (Preskrba)	110	18.386	27.662	150	5	4	80	3.677	6.519	188
58. Šmartno (Golovec)	90	29.636	39.073	132	6	6	100	4.939	6.512	132
59. Rožna dolina (Dolomiti)	195	65.581	71.157	109	11	11	100	5.962	6.468	109
60. Viška 29 (Dolomiti)	62	27.454	38.765	141	6	6	100	4.575	6.461	142

Pripravil: K. Hvastija

Iz statističnih pregledov sozda

V plansko-analitski službi Delovne skupnosti Mercator-Interne banke spremljamo tudi statistične podatke o velikosti prometa, zaposlenih, prometa na zaposlenega v vseh samopostrežnih trgovinah v SOZD Mercator.

Mesečno objavljamo v časopisu Mercator različne podatke iz naših statističnih pregledov. Tokrat smo se odločili, da bomo prikazali promet na zaposlenega v samopostrežnih trgovinah ne glede na velikost prodajnega prostora in ne glede na število zaposlenih in jih rangirali po velikosti prometa na zaposlenega v letu 1983.

Od 214 samopostrežnih trgovin v SOZD Mercator koncem leta 1983 smo se odločili za 60 samopostrežnih trgovin (t.j. 28%) po velikosti - rangi prometa na zaposlenega v letu 1983. Z objavljanjem statističnih podatkov želimo, da organizacije oz. prodajalne (glede na velikost prostorov, število zaposlenih, podobnost lokalnega okolja) najdejo stične točke oziroma možnosti za izboljšanje svojega poslovanja.

Evidenca nasprotnikov evidence

Če ne veš, kakšen je položaj, v katerem se nahajaš v danem trenutku, tvoji nadaljnji postopki zelo verjetno ne bodo prispevali k poboljšanju.

Posamezniku ali manjši organizirani skupini ljudi ni težko s pridom upoštevati tega nauka. Stvari se začenejo zapletati, če gre za številne kolektive z mnogoterimi dejavnostmi, ki potekajo na prostranem zemeljskem področju. V tem primeru ugotavljamo trenutnega položaja ne gre brez rednega spremljanja osnovnih značilnosti na doseženi točki. Kolikor številnejši je kolektiv in kolikor raznovrstnejša je dejavnost, tem neprijetnejše so posledice neupoštevanja ter potrebe.

Nedisciplinarnost posameznih nosilcev spremljanja gibanj onemogoča pravilne ocene in vodi k zmotnim usmeritvam v nadaljnjem delu.

Upoštevač te preproste resnice, smo se v okviru samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci DS SOZD in delavci in DO, združenih v SOZD Mercator, dogovorili tudi naslednje: »Uporabniki storitev so dolžni nuditi delovni skupnosti dokumente in druga gradiva, potrebna za pravočasno in redno opravljanje nalog, določenih z letom planskim aktom delovne

skupnosti».

Ta sporazum je v veljavi že od 1980. leta, pa vendar se naša praksa še vedno temeljito razlikuje od obljub, danih pred štirimi leti.

Na področju gibanja naše menjave s tujino nam pregled nerednosti pri pošiljanju mesečnih poročil v letu 1983 kaže, kako težko je zagotoviti zanesljivo statistiko o zunanji trgovini sozda Mercator:

OZD	število nedostavljenih poročil za leto 1983
M-Trgoavto Koper	2
M-KGZ Sora Žiri	3
M-KZ Logatec	9
M-KZ Cerknica	9

M-Sadje zelenjava Ljubljana	5
M-KK Sevnica	5
M-Agrokombinat Krško	3
M-Univerzal Lendava	5
M-Hoteli gostinstvo Ljubljana	7
M-Pekarna Grosuplje	6
M-Konditor Ljubljana	2
M-Tehna, TOZD Cibes Ljubljana	7
M-Ograd Ormož	8

še statistične evidence stanje na tem področju tudi v prihodnje ne bo boljše. Zategadelj z današnjim prispevkom odpiramo v našem glasilu stalno evidenco nerednosti, ki se trmasto ponavljajo iz meseca v mesec, iz leta v leto.

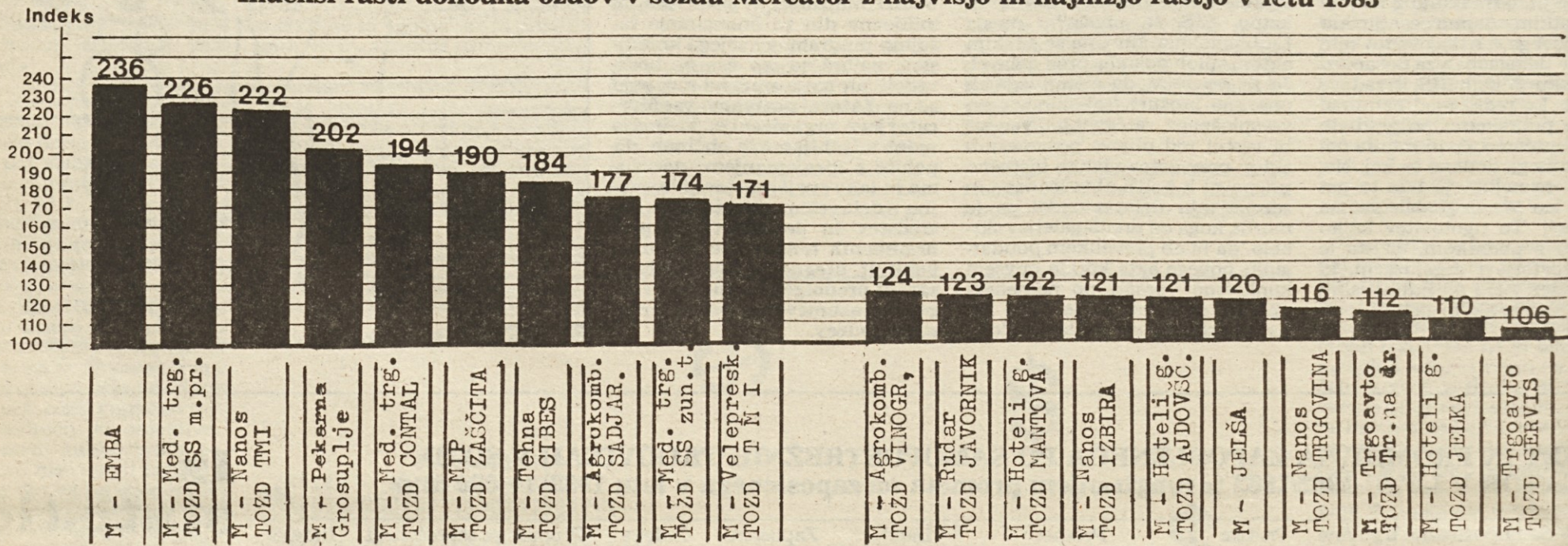
JOŽE STRITAR

Stvari niso bistveno drugačne tudi pri pošiljanju podatkov, potrebnih za pripravo evidence uresničevanja plana, analize poslovnih rezultatov in mesečnega statističnega pregleda.

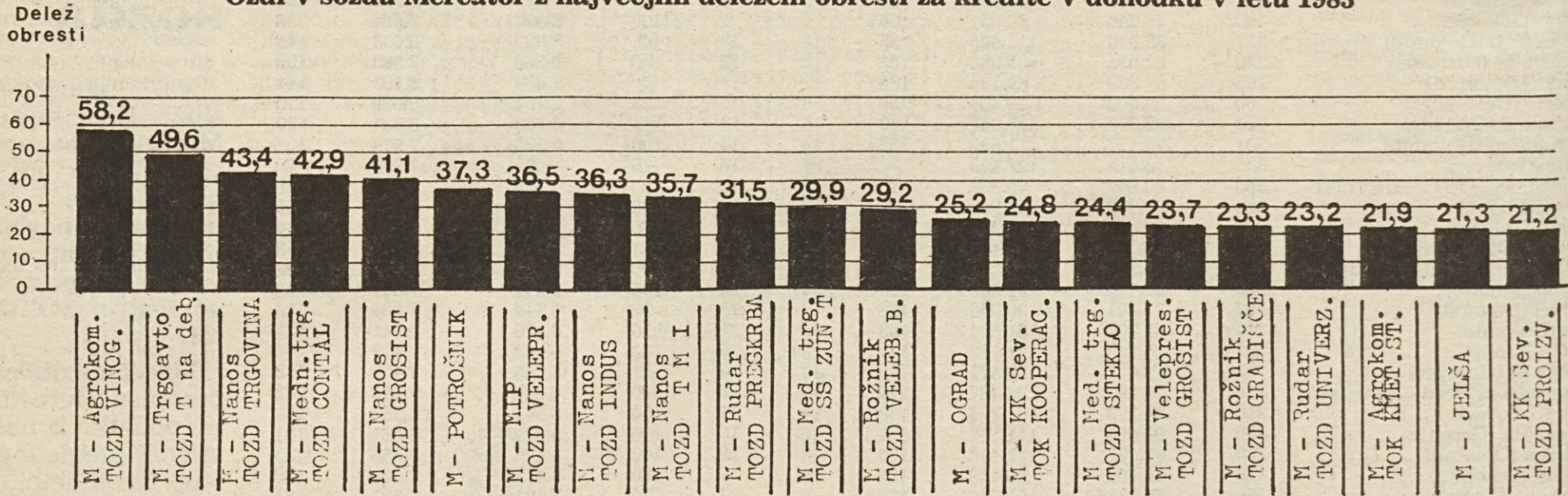
Menimo, da brez doslednega lociranja virov nezanesljivosti na-

Ob zaključku redakcije smo prejeli podatke za januar in februar. Ker ni več prostora, jih bomo objavili prihodnjic. Povedati pa moramo, da je, žal, nasprotnikov evidence še več, kot lani.

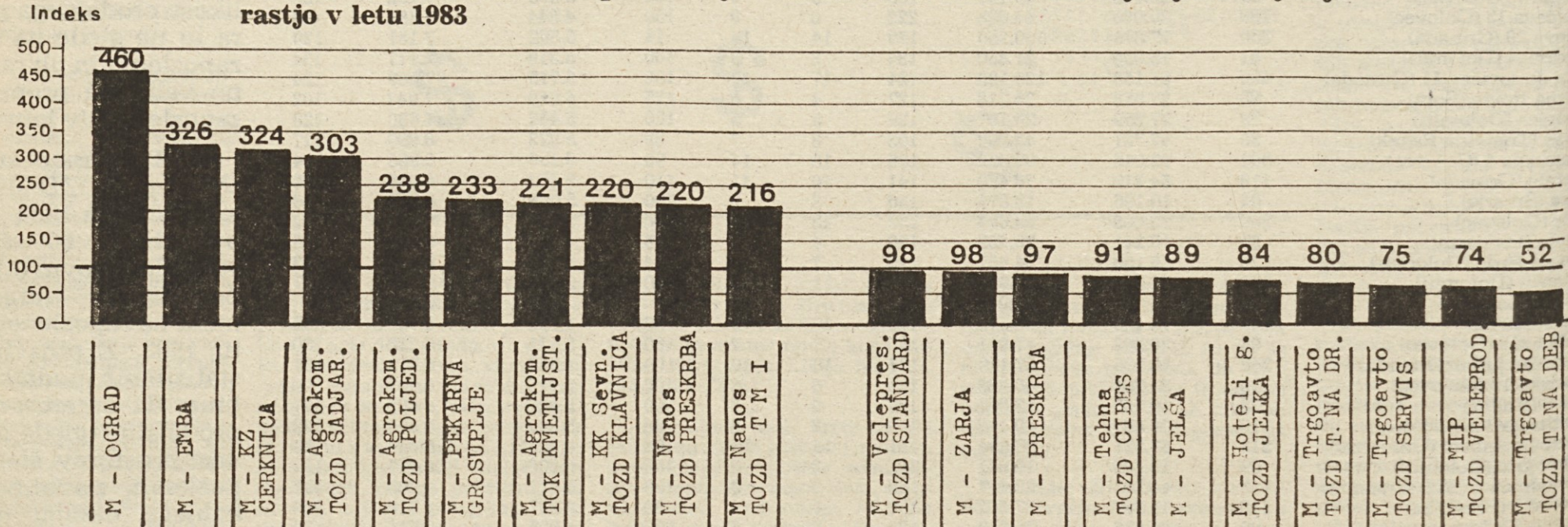
Indeksi rasti dohodka ozdov v sozdu Mercator z najvišjo in najnižjo rastjo v letu 1983

Ozdi v sozdu Mercator z največjim deležem obresti za kredite v dohodku v letu 1983

Indeksi rasti sredstev za reprodukcijo v ozdih sozda Mercator z najvišjo in najnižjo rastjo v letu 1983

Ocena poslovanja za leto 1983

Ljuba Sukovič, M-Velepreskrba, TOZD Standard Novo mesto

Rezultati so napotek

Na zboru delavcev, konec februarja smo vzeli pod drobnogled poslovanje našega tozda v letu 1983.

Ugotovili smo, da je na neugoden rezultat vplivalo več dejavnikov, kot so neurejeni odnosi pri določanju cen, odnosi med proizvodnimi in trgovskimi organizacijami, slabšanje oskrbe s surovinami in reprodukcijskim materialom, težnja za večjim izvozom, kar vse ima za posledico pomanjkanje iskanega blaga v trgovini. Vse to je povezano z vezano prodajo, plačili v naprej, zniževanjem udeležbe v dohodku in podobnim. Predvsem pa je v trgovini, posebno pri prodaji trajnejših dobrin, občutiti največji vzrok za nedoseganje boljših rezultatov zaradi padca realnih osebnih dohodkov in s tem padca kupne moči.

Celotni prihodek našega tozda v letu 1983 znaša 1,4 milijarde dinarjev in je za 35% višji kakor v letu 1982 ter za 17% večji od planirane.

Zaradi zamrznjenih marž zelo občutimo padec razlike v ceni, ki se je od 11,2% v letu 1982 znižala na 10,8% v letu 1983. Zaradi slabšanja ekonomskega položaja trgovine hitro naraščajo stroški poslovanja, ki v našem tozdu ne presejajo rasti celotnega prihodka, ne primerno višje pa je naraščanje obveznosti iz dohodka, ki močno presegajo rast dohodka oziroma celotnega prihodka.

Kljub stabilizacijskemu obnašanju in težnji za zniževanjem stroškov nam ne uspe dosežati opaznejših finančnih uspehov, saj vse manj za visivjo od naših odločitev in prizadevanj, ker imajo največji vpliv zunanje razmere.

Med materialnimi stroški predstavljajo največjo postavko stroški amortizacije po predpisanih stopnjah, visoki izdatki za prehrano delavcev, druge neproizvodne storitve, porabljeni material in stroški investicijskega vzdrževanja, vendar z njimi nismo presegli dovoljene meje.

Zelo veliko postavko predstavljajo obresti od posojil, ki so za 122% višje kakor v letu 1982. Pri tem moramo upoštevati, da so se obresti v letu 1982 zvišale že na račun odplačil investicijskih posojil in večjih potreb po obratnih sredstvih za PC Ločna. Zvečanje obresti v letu 1983 gre predvsem na račun zvišanih obrestnih mer

in tudi zaradi najemanja dodatnih kratkoročnih posojil za zaloge blaga in za predplačila blaga, ki jih pogojujejo dobavitelji predvsem za blago osnovne preskrbe.

Glede zalog blaga si moramo še naprej prizadevati, da teh ne bomo povečevali, pač pa se ravnali po smernicah glede obračanja zalog za posamezno obračunsko enoto.

Osebnih dohodkov smo v letu 1983 obračunavali in izplačevali po merilih, ki jih določajo naši samoupravni akti. Povprečni neto osebni dohodek na zaposlenega delavca v našem tozdu je v letu 1983 znašal 16.170 din in je bil za 31% višji kakor v letu 1982. To povprečje ne dosega niti republiškega povprečja v gospodarstvu za prvih devet mesecev 1983. Gle-

16% sredstev, ki smo jih razporedili v poslovni sklad v letu 1982. Povedati pa moramo, da smo v letu 1983 v skladu s planom obračunavali iz dohodka tudi amortizacijo nad predpisanimi stopnjami, ki se prav tako šteje za akumulacijo, v znesku din 5.664.215.

Iz navedenega sledi naslednja razporeditev čistega dohodka, v zaokroženih zneskih: Za bruto OD smo namenili 91 milijonov dinarjev, za stanovanjske potrebe 4 milijone, za skupno porabo 6 milijonov, za poslovni sklad 1,8 milijona in za rezervni sklad 6,8 milijona dinarjev.

Kar zadeva vlaganje v nove naložbe, pa zaradi zakonskih omejitev in zaradi investicijske nespособnosti nismo uspeli uresničiti vseh planskih ciljev. Od vlaganj v nove zmogljivosti smo le v Gaberju dogradili oziroma preuredili trgovino, sicer pa smo porabili sredstva za reprodukcijo oziroma nabavo nekaterih osnovnih sredstev (nakup zemljišča za razširitev trgovine v Šentjerneju, 4 tovorna vozila, oprema za trgovino v Gaberju ipd.).

Ker se razmere v gospodarstvu tudi v letošnjem letu ne bodo bistveno spremenile, nasprotno, da se bodo pogoji gospodarjenja na tržišču še zaostri, zato bomo pozornost morali nameniti zalogam trgovskega blaga, poiskati rezerve v kadrovski zasedbi, povečati dohodek na delavca, predvsem pa izboljšati odnos do dela in strogo določiti odgovornost posameznika in kolektiva.

Če bomo hodili na delo samo za to, da nam bo tistih 7 ali 8 ur čimprej minilo, da bomo vsako stranko že pri vratih grdo gledali in godrnjali, če nam bo s polic potegnili lepo zloženo blago, če blago, lepo shranjeno v skladiščih in zapakirano v kartonih, ne bo videlo polic v trgovini, če sami ne bomo znali pritegniti pozornosti kupcev, jim svetovati, ponuditi in čim bolj ustreči njihovim željam, potem lahko čez eno leto zanesljivo pričakujemo slabši rezultat in slabo voljo vsakega 10. v mesecu. Če se bomo znali pri delu žrtvovati, del sebe, del svoje sposobnosti, če pri delu ne bomo pozabili, da delamo zase, potem smo lahko prepričani, da se rezultati ob letu ne bodo poslabšali, ampak izboljšali. In zakaj ne bi tega tudi dokazali?

Mercator na Dolenjskem

de kršenja družbenega dogovora o obračunu in izplačilu OD pa se bomo morali ozirati na povprečni osebni dohodek na ravni delovne oziroma sestavljene organizacije združenega dela.

Od zneska osebnih dohodkov je bil obračunan del za stanovanjske namene, ki se pokriva iz čistega dohodka. Nadalje smo po zakonu o rezervah dolžni formirati rezervni sklad. Ta obveznost je do letos znašala 2,5% od dohodka, letos, od 23. februarja, pa 4%, z veljavnostjo za nazaj.

Iz čistega dohodka smo razporedili sredstva za sklad skupne porabe ter na predlog IO OO ZS tozda v letu 1984 namenili sredstva za izgradnjo enega apartmaja na Lošinju, kjer že imamo plačano zemljišče za hišico, kajti prikolice v Poreču so že dotrajane. Po izkušnjah z dosedanjimi zmogljivostmi ne moremo zadovoljiti vseh želja naših delavcev. Zato se bomo morali delno omejiti tudi pri izplačilu skupne porabe (regres za letni dopust).

Tako nam za poslovni sklad ostane 1.821.653 din, kar je samo

Srečanje delavk tozda Standard

Ljuba Sukovič, M-Velepreskrba, TOZD Standard Novo mesto

Ideje 8. marca se morajo uveljavljati vsak dan

Kot ena prvih akcij novoizvoljenega sindikata v tozdu Standard je bila organizacija srečanja žena, ki so zaposlene v našem tozdu. Srečanje je bilo 9. marca ob osmih zvečer v prostorih doma učencev Majde Šilc v Novem mestu. Udeležilo se ga je približno sto delavk.

Kulturni program so pripravili dijaki doma, s katerimi že vrsto let sodelujemo. Kot ponavadi so delavci in dijaki doma tudi tokrat presenetili naše delavke kot odlični gostitelji.

V uvodnem nagovoru delavkam je direktor tozda Ciril Jarnovič podaril, da takih srečanj naših delavk, kljub stabilizacijskim prizadevanjem, ne smemo okrniti, saj o ženske enakovredne soustvarjalke naše sedanosti in prihodnosti. Zato naj bo 8. marec dan, ko im vsaj enkrat na leto s posebno pozornostjo izrazimo spoštovanje in priznanje za trud, ki ga vsakodnevno vlagajo na svojih delovnih mestih, da bi v času težkega gospodarskega položaja dosegli boljše poslovno uspešnost pri našem nadaljnjem razvoju.

V nadaljevanju se je dotaknil še zgodovinskega razvoja delavskega gibanja in pri tem ugotovil, da so bile žene - delavke samo zato, ker so bile ženske, prikrajšane na vseh področjih in so bile dejansko v neenakopravnem položaju in brez vsakršne zaščite materinstva. Boj je trajal vse do takrat, ko so delavke v ZDA, Rusiji in drugod organizirale demonstracije, na katerih so zahtevale enakopravnost in ostale pravice. Med prvimi, ki je boj za izenačenje položaja moških in žensk v družbi prenesla v svoj program, je bila KPJ.

Zato napredne ideje 8. marca ne smejo ostati samo za ta dan, temveč se morajo duh revolucionarnosti, resnična enakopravnost, težnja po napredku, racionalnost poslovanja in gospodarjenja uve-

ljavljati vsak dan, na vsakem koraku. Od slhernega od nas zavisi uspeh skupnega dela, saj bomo le z nesebičnimi skupnimi napori prebrodili sedanje gospodarske težave. Zato v bitki za urejanje razmer v našem gospodarstvu ne smemo pasivno opazovati dogajanj, ampak se moramo vključiti in soodločati.

V imenu IO OOSZ tozda je sodelavkam za praznik čestital še predsednik Martin Andrejčič in jih po končanem kulturnem sporedu povabil na družabno srečanje.

Ali je to res tista enakopravnost, o kateri se toliko govori in piše? Zakaj imajo pri nekaterih stvareh v praksi prednost še vedno samo moški? Je res dovolj samo to, da si moški, se res ne bomo vprašali o morebitnih strokovnih sposobnostih, izobrazbi? Ne, ne bomo se spraševali! Za to in to delovno mesto pač moramo dobiti moškega! Ja, kaj nam pa bo ženska, saj nam bo vse postavila na glavo? In tako se bo ta enakopravnost nadaljevala še v nedogled...

Dovolj, dovolj! Dovolj! Tako edinstvenega dneva, kot je 8. marec, pa res ne smem pokvariti samo zato, ker se še vedno ne počutim enakopravno.

Obraz iz kolektiva: Hermina Gašperič

Nada Rihtar - Mercator-Velepreskrba, TOZD Grosist

Pravi, da ni za v časopis

V ljubljanskem Grosistu, ki šteje 445 delavcev, je zaposlenih 34% žensk. Večina med njimi opravlja pisarniška dela, precej pa jih srečujemo tudi v skladiščih. Delo slednjih je kljub novemu objektu in sodobni mehanizaciji še vedno fizično naporno zaradi dviganja bremen, prizadete so noge, ker delo opravljajo stoje in prehodijo dnevno kar nekaj kilometrov, pogosti pa so tudi prehladi zaradi prepiha.

Delavka, ki že dve desetletji dela na prostem

Ena med njimi je Hermina Gašperič. Je delavka v embalažnem skladišču, ki že dve desetletji dela na prostem. Resda s streho nad glav, a še nedolgo tega v skladišču v Tobačni ulici, pod jasnim in oblačnim nebom.

Tovarišica Hermina sortira embalažo po zabojih, ki jih seveda tudi prelaga, in pri tem dviguje po 10 kilogramov, mokre palete pa so kar petkrat težje.

Ko sem jo pred dnevi nagovorila zaradi intervjuja, je bila zelo začudena, češ o njej namervam pisati, ki je le navadna delavka in ki se ne vključuje v druge aktivnosti delavca v združenem delu. Nazadnje je skromno privolila in drobno samozavesti se je naselil na njenem spokojnem bledem obrazu.

Potem sva klepetali, kot to znamo ženske, beležnica pa se je vztrajno polnila.

Moj sodelavec

Hermina Gašperič se je rodila pred 46 leti v Vrhuljah blizu Krškega. Doma so imeli skromno kmetijo s sedmimi hektari zemlje, v družini pa je bilo kar 8 otrok. Spomini na otroštvo so neprijetni; revščina, lakota in vojna. Ze leta 1941 so družino internirali v Nemčijo. Kalvarijo so doživljali v 19 taboriščih, vse do leta 1945. K sreči so vsi preživeli, a hudega še ni bilo konec. Domačije ni bilo več, bila je požgana, v usta ni bilo kaj dati. Jedli so nezabeljeno pa tudi neslano hrano.

Ko mi to pripoveduje, se mi zdi še bolj krhka, njen obraz še bolj brezbarven, pogled prestrašen.

»Bila sem boječ otrok,« pripoveduje, »strah me je bilo bombardiranja, težko sem prenašala vožnje, ko so nas z živinskimi vagoni prevažali iz lagerja v lager. Se danes ne prenesem voženj.«

Leto po vrnitvi je pričela obiskovati osnovno šolo in opravila šest razredov. Ko je imela 19 let, se je zaposlila kot gospodinjska pomočnica v Brezicah. Tu ji je prvič v življenju bilo lepo. Po dveh letih jo je v Ljubljano zvabila mlajša sestra in tudi tukaj je bila gospodinjska pomočnica.

V službo gre vedno dobre volje, le ko je plačilni dan, je slabe

V Mercatorju se je zaposlila leta 1963. Nasmeh se prikrađe na njen obraz in vneto pripoveduje: »Tukaj so me tako lepo sprejeli na delo, da sem že kar prvi dan sklenila, da bom v tej službi ostala do pokoja.

Delo je res težko, pogoji tudi, ampak pokonci me držita dobra volja in navezanost na sodelavce, ki jih imam zelo rada. Včasih smo delali pod milim nebom, še garderobe in stranišča nismo imeli in umazani smo bili, ker so bila tla makadamska. Ampak, vztrajala sem. Danes so pogoji boljši, če odštejem preprih, mraz in vlago.«

Nesproščenost izginja. Ugotavljam, da je Hermina zelo zgovorna ženska. Tudi katero kritično pove:

»V službo ne grem nikoli slabe volje, edinole ko je plačilni dan sem pa slabe. Dobim 12 tisočakov - za takšne pogoje bi lahko kaj več primaknili.«

Pove tudi, da so ji zdravniki to delo odsvetovali zaradi okvare hrbtenice, da je bila nekaj časa kar pogosto v bolnišnici, da jo mraz pozimi pri delu sploh ne gane, ker je nenehno v gibanju, in to je dobro, saj za linijo ni treba posebej skrbeti. Pri tem se spomni na izjavo enega od nekdanjih šefov, ki je njenemu možu dejal, da ima sila pridno in dobro ženo, da pa sam ne bi rad imel takšne, ker preveč poje in bi ga na kant spravila.

Trije stari milijoni za štiričlansko družino

Pogovor sva zasukali še malo na dom. Hermina ima tri otroke, dve dekleti in enega fanta. Ves svoj zaslužek in prosti čas vloga vanje, je dejala. Najbolj srečna je, ko je doma, v podstrešnem stanovanju, ki jim ga je dodelil tozda, s svojimi otroki. Na vprašanje, kako živijo s tako skromnimi dohodki - mož jih prejema okoli 17000 - mi pove:

»Ni lahko, ampak kar gre, ker smo skromni. Dopusta na morju si nismo nikoli privoščili. Edini odidih so nam obiski pri starših na deželi, kamor hodimo pomagat pri delu na polju in odkoder tudi dobimo krompir, čebulo in še kaj. V kino in gledališče ne hodimo, rada pa pogledam kak film na televiziji, poslušam opero, še v posebno veselje pa so mi šivanje, kuhanje in vezenje. Veliko se pri naši hiši tudi pogovarjamo in včasih z možem klepetava tudi do polnoči.«

Zaupam mi tuda svojo največjo željo - da bi otroci lažje kruh služili kot ona. Pove mi, da hčerka končuje srednjo laborantsko šolo, da je tudi najmlajša pridna v šoli, 16-letni sin pa je že tretji iz družine Gašperič, ki dela v našem kolektivu, poleg nje in moža. Šola mu žal ni šla najbolje pa se je zaposlil in opravil tečaj za skladiščnika.

Delo osnova za odločanje

Ko gre najim pogovor h koncu, se začetna nelagodnost spet vrača. Dopoveduje mi, da ona ni za v časopis, ker se premalo zanima za ostale dogodke v tozdu. Še nikoli ni bila članica katerega samoupravnega organa ali komisije, niti v izvršnem odboru sindikata. Še nikoli se ni z besedo oglasila na zboru delavcev.

Tistega dne sem še veliko razmišljala o njej. Pa ne, da bi jo pomilovala, ker tega ne potrebuje, saj se je v vseh življenjskih preizkušnjah dobro držala in jih hrabro prenašala, ampak sem razmišljala o tem, da bi morali še več naših neposrednih proizvajalcev, kot rečemo delavcem v proizvodnji oziroma pri naš v skladiščih, vključevati tudi v samoupravne organe ter v družbenopolitično delo, saj če so prizadeti pri delu, bi prav gotovo na tem področju kaj naredili. Sploh pa bi jim morali prepričati manjvrednostni kompleks, češ da so v kolektivu samo zato, da opravljajo svoje delo, vse drugo pa naj opravijo drugi, solani in sposobnejši. Konec koncev je delo osnova za odločanje in čemu se odmikati s tega področja.

Poslovanje v preteklem letu v DO MIP Ptuj

Iz Informacije št. 4/83 - MIP-Ptuj

Ne moremo biti zadovoljni

V letu 1983 so se pogoji poslovanja močno zaostri, tržna in cenovna neskladja se nadaljujejo iz preteklih let in se poglobljajo. Dosežena je bila tudi najvišja inflacijska stopnja. Na gospodarjenje in poslovne rezultate v temeljnih organizacijah MIP Ptuj so nekateri ekonomski pogoji negativno vplivali. Med temi so:

- visoka rast cen ter s tem nenehno padanje kupne moči; visoka rast stroškov poslovanja ob zamrznjenih deležih za pokrivanje stroškov trgovine. Tako stanje pa ne zagotavlja trgovini enakopravnega položaja glede na druge panoge gospodarstva.

- pomanjkanje blaga na tržišču, predvsem tehničnega blaga. Kljub ustreznim dohodkovnim povezavam s proizvajalci nimamo zagotovljenih dogovorjenih količin blaga, zaradi vse večje izvozne usmerjenosti gospodarstva,

- v proizvodnji je bil ključni problem razkorak med cenami reprodukcijskega materiala in končnih proizvodov, pomanjkanje posameznih vrst repromateriala kot zahteve po devizni udeležbi,

- visoka rast obresti v letu 1983 je povzročila osiromašenje akumulacijske sposobnosti temeljnih organizacij,

- administrativni ukrepi, kot so odlok o omejitvi porabe goriva ter nekaterih vrst materialnih stroškov, omejujejo naše poslovne možnosti ter prinašajo več škode kot koristi,

- kljub povišanju planske vrednosti točke med letom in doseganju tudi ugodnega odstotka stimulacije, so se življenjski stroški močno zvišali, s tem pa povzročili občuten padec standarda zaposlenih.

Kako je bila dosežena planirana realizacija?

V letu 1983 so vse tri temeljne organizacije dosegale realizacijo v višini preko 8,2 milijard dinarjev, oziroma so za 41% presegle realizacijo iz leta 1982.

Regalizacija v trgovini na debe-

lo je višja od 40%. Cene so se v obdobju januar-december 1983 povečale za 43,8% glede na leto 1982, cene v decembru pa so bile v trgovini na debelo višje za 65% v primerjavi z decembrom 1982. V trgovini na drobno je realizacija višja za 40%, cene pa za 40,9%, v primerjavi z decembrom 1982 za 60,2%. V tozdu Zaščita je bila dosežena realizacija z indeksom 154; brez upoštevanja realizacije izvoznega obrata je realizacija prodaje trgovskega blaga in laštne proizvodnje višja za 49%. Cene so se zvišale najbolj na usmerjenem programu.

V delovni organizaciji kot celoti smo prodali manj blaga kot v letu 1982.

TOZD Maloprodaja - med obremenitvami najhujše obresti

Tozud Maloprodaja je v letu 1983 dosegla realizacijo v višini 3,3 milijarde dinarjev. Ponovno pa ugotavljamo, da je fizični obseg prodaje padel v primerjavi z letom 1982.

Povprečno mesečne zaloge znašajo skoraj 390 milijonov dinarjev ter so glede na leto 1982 višje za 35%. Najbolj so narasle v skupini samopostrežnih prodajal, in sicer za 57%, istočasno pa se je realizacija povečala za 37%. Na slabše obračanje zalog vpliva predvsem nova samopostrežba ter še ena od samopostrežb, kjer je bilo poslovanje moteno zaradi preureditvenih del.

V ostalih skupinah prodajal je bil dosežen enak ali boljši količnik obračanja kot v letu 1982, tako da je bil v tozdu Maloprodaja planirani količnik celo nekoliko presežen.

Zaloge so se obrnile za 8,6-krat ter bile vezane povprečno 42 dni.

Odstotek delovne uspešnosti po merilih je v tozdu Maloprodaja znašal največ v mesecu decembru, in sicer 28%, najmanj pa v aprilu - 11%. Podatki o izrabi delovnega časa kažejo, da je bil delovni čas za 1% boljše izkoriščen kakor v letu 1982. Povečalo se je število odsotnosti zaradi nesreč na delu do 30 dni.

V tozdu Maloprodaja so v celoti materialni stroški naraščali počasneje kot ostali elementi, vendar pa so med njimi nekateri, ki so naraščali čez mero, tako v absolutnih številkah, kot v sorazmerjih.

Med obremenitvami dohodka so najhuše obresti, ki v zadnjih letih skokovito naraščajo zaradi dvigovanja obrestnih mer in zaradi pomanjkanja obrestnih sredstev.

TOZD Veleprodaja - Mercatorjeve DO premalo udeležene z nakupi

Zaposleni v tem tozdu so v letu 1983 ustvarili 4,3 milijarde dinarjev, kar je za 40% več od doseženega v letu 1982. Cene v trgovini na debelo so se po uradnih podatkih povečale za 43,4%, v decembru 1982 pa so glede na povprečje cen leta 1982 višje za 84,5% v primerjavi z decembrom 1982 pa za 65%.

Razmerje med nominalno rastjo realizacije ter indeksom rasti cen kaže padec fizičnega prometa v Veleprodaji.

Od skupno dosežene realizacije v tozdu je bilo preko potniške službe prodano za 1,7 milijarde dinarjev ali 34% več kot v letu 1982.

Zanimiv je podatek o rasti internega prometa znotraj Mercatorja, saj se je ta povečal za 49%, prodaja zunanjim kupcem pa le za 31%. Skoraj 33 celotne realizacije gre tozdu Maloprodaja, ki je nakupe pri lastnem grosistu povečala za 54% glede na leto 1982. Ostale Mercatorjeve delovne organizacije so še vedno udeležene z nakupi pri Veleprodaji s prenizkim odstotkom, glede na višino skupne realizacije teh organizacij. Količnik obračanja zalog je znašal 8,62%, kar je nekoliko boljši od planiranega.

Transportni stroški, ki so ena od pomembnih skupnih stroškov poslovanja, so se tako po kilometrih kot po tonah zelo zvišali. Tudi tu se porabljen sredstva v glavnem nanašajo na nabavno vrednost prodanega blaga. Materialni stroški so v celoti naraščali nekoliko hitreje kot celotni prihodek, posebno nekateri vrste stroškov so iz najrazličnejših razlogov prekomerno naraščale.

TOZD Zaščita - v izvoznem obratu plan neuresničen

Tozud Zaščita je v letu 1983 ustvaril skupno realizacijo v višini 597 milijonov dinarjev oziroma 54% več kot v letu 1982.

Brez upoštevanja realizacije izvoznega obrata v obeh primerjalnih obdobjih se je realizacija povečala za 48,7%. Realizacija, ki jo ustvari izvozni obrat, ni primerljiva z ostalo realizacijo, ustvarjeno v trgovski in proizvodni dejavnosti, saj ne vsebuje materialne podlage.

V tozdu se je delež realizacije iz proizvodnje dejavnosti povečal od 39% v letu 1982 na skoraj 48% v letu 1983, kar je pozitivno. Vzporedno z rastjo proizvodnje se je znižal delež realizacije iz trgovske dejavnosti od 61% na 52%. Zaposleni v skladišču Beograd so povečali realizacijo za 72%, v skladišču Kidričevo pa za 43%.

Na rast so močno vplivale cene, ki so se najbolj povečale pri usnjeni zaščitni konfekciji, saj so se cene rokavic, ki predstavljajo okoli 98% celotnega usnjenega programa, že v mesecu maju glede na

december 1982 povečale za okoli 100%.

Fizični obseg industrijske proizvodnje, brez upoštevanja izvoznega obrata, je za 8% višji kot v letu 1982. Najugodnejša rast je dosežena v obratu modne konfekcije, kjer je bil za 11% povečan obseg proizvodnje. Sledi obrat usnjenega zaščitne konfekcije, medtem ko je proizvodnja tekstilne zaščitne konfekcije zaradi pomanjkanja re-

Mercator v SV Sloveniji

promateriala ter manjšega števila delavcev za 1% nižja v primerjavi z letom 1982,

V izvoznem obratu plan ni bil uresničen, kar je plansko naloga za letošnje leto. Povprečne mesečne zaloge so tudi v tem tozdu višje.

Potniki v tozdu Zaščita so povečali realizacijo glede na leto 1982 za 47%. Zaposlenost se je povečala za 35% v primerjavi z letom 1982.

Izraba delovnega časa se je, ob upoštevanju novih zaposlitev gibalna na ravni leta 1982, število boleznin se je zvišalo za manj kot rast zaposlenih.

Iz tozda Maloprodaja Ptuj

Kristina Antolič

Delo mladinske organizacije oživelo

Skoraj leto dni je bilo potrebno, da je bila izvedena volilno programska seja osnovne organizacije zveze socialistične mladine tozda Maloprodaja. Opravljena je bila na sam dan občnega zbora osnovne organizacije ZS te temeljne organizacije.

V vodstvu tozda so že lep čas iskali najrazličnejše načine, kako oživeti oziroma vzpodbuditi delo mladih, pri čemer pa ne smemo zanikati, da posamezni mladinci aktivno sodelujejo na vseh sejah organov samoupravljanja, odborih in komisijah, pa tudi v krajevnih skupnostih, kjer prebivajo.

Poročilo o stanju mladinske organizacije so že v začetku tega leta poslali v razpravo v vse poslovne

Predsednica OZSM tozda Maloprodaja, Danica Osenjak

enote, vodje teh enot pa »prosili«, da pomagajo pri razpravi ter da v njej tudi sodelujejo. Po oceni sodeč je prav to pripomoglo, da je bila udeležba dokaj zadovoljiva na seji. Kritiko so sprejeli z molkom, saj se v razpravi ni oglasil nobeden od mladih.

Po razrešnici dosedanjega vodstva so izvolili novo. Predsedstvo

Delovna skupnost - zvišan delež računalniških storitev

Celotni prihodek delovne skupnosti je bil dokaj višji kot v preteklem letu - indeks 151. Tudi tokrat se je struktura celotnega prihodka spremenila, saj je delež prihodkov od svobodne menjave dela že nižji kot v preteklem letu. Vzrok za to je večji delež prihodkov, ki so bili neposredno ustvarjeni s prodajo računalniških storitev, katerih delež znaša že 9%.

Porabljen sredstva skoraj v celoti predstavljajo materialni stroški, ki so se v letu 1983 precej povzpeli. Materialni stroški so naraščali izredno hitro, predvsem na račun občutnih izdatkov za vzdrževanje računalniških naprav, ki so v tem letu zahtevale izjemno velike stroške. Največjo postavko predstavlja amortizacija; pretežni delež je amortizacija računalniških

Če želimo oceniti poslovne rezultate leta 1983, potem ne moremo biti zadovoljni, saj z doseženimi nikakor ne vplivamo na izboljšanje materialne osnove tako za osnovna kakor obratna sredstva. V bodoče se nam zaradi tega obetajo še resnejše razmere, saj nam bo še bolj primanjkovalo obratnih sredstev, s tem pa se bodo večali izdatki za obresti. Potrebni bodo napor, posebej pa spremembe v delitvi družbenega proizvoda, ki je namenjen vzdrževanju trgovine ter ostalega,

Povzela: Kristina Antolič

pometamo pred svojim pragom

Službena pot me je oni dan zanesla v Hrastnik. V teh časih je vlak še najbolj zanesljiv in najcenejši, a ima eno hibo: ne vozi ob tistem času, ki človeku ustreza.

In tako sem po opravljenem poslu na zvezo za Ljubljano čakal skoraj dve uri. Kam ta čas, da bo hitreje minil? Blagajničarka na postaji je pokazala na za lučaj odmaknjeno gostilno.

Naročil sem kavico; tisto, kar sem počasi srbal za polito mizo, ob pepelniku, kjer so bili še »čiki« prejšnjega gosta, je bilo bolj podobno češpljevi vodi. Veliko sladkorja in malo kave - no, drago pa ni bilo, le 25 din. Ob tem sem pomislil, da s kavo, čeprav zanjo niso rožnati časi, ne bodo prišli na

kant... Lahko jih pa »nese« sladkor.

In tako sem počasi srbal tisto rjavo tekočino in imel čas videti tudi to, kako nastlano je bilo po tleh; opazil sem tudi, da je tistih nekaj gostov sedelo pri nepogrnjenih mizah, da kljub skorajda »blazenemu miru« točajka ni našla časa, da bi mize pobrisala, spraznila polne pepelnike...

Ko sem odhajal, sem bolj mimogrede kot pa namenoma, pogledal na tablo nad gostilno. Takole je pisalo: »Gostinsko podjetje Jelka Hrastnik, Gostišče Zasavje.«

Meni se zdi, da tu nekaj diši po Mercatorju. Čeprav nas včasih zabolijo, ker napisani niso popolni in Mercator ni omenjen, pa se mi je tokrat, če nič drugega, vsaj to zdelo dobro.

Mile Bitenc

Mercator v Zasavju

Razstava v Logatcu

Vesna Bleiweis

Zvečer med prsti nitka se pretaka

V počastitev mednarodnega praznika žena so članice aktiva logaške zadruga priredile razstavo svojih ročnih del, ki sama po sebi najbrž ne bi bila nič posebnega, če ne bi bila popestrena s skrbno izbranimi in zbranimi primerki starega gospodinjskega orodja in posodja.

Naslov za zapis o razstavi smo prebrali iz verzov, ki so predstavljali moto razstave. Čez dan trdo delo, zvečer pa od dela na polju,

je še posebno elegantna, črna, židana, glavo pa krasi kot poletni vetrnc nežna, a bogata peča.

»Ideja za razstavo in še prej za

smislu vrednost razstavljenih predmetov.« Ogledujem si stare železne piskre, povezano lončeno posodo. V skoraj dvesto let stari lončeni skledi zaduham zabeljene žgance in iz starega cinastega krožnika diši pečenka. V vrču iz fajanse se smeje pivo. Bi znala zamesti kruh v mentrgi? Kup orodja, ki se uporablja ob krušni peči. Star posnemalnik in še starejši »mikser« za smetano, ves lesen, le posoda za smetano je steklena.

Mernik, že skoraj pozabljena mera

Mleko in meso - še danes dajeta kruh logaškim zadrugnikom. Zato orodje za njuno predelavo tudi iz starih časov na razstavi

Zvečer med prsti nitka se pretaka, Marica Kržan

Star piškav sklednik, v katerem so zložene posodice za začimbe, pa medeninast možnar. Brez kolovrata na taki razstavi ne gre. Ste mislili, da je »hojca« nekaj novega, kar so za otroke iznašli šele pred nedavnim? Kje pa! Kako lepe, popolnoma lesene »hojce« so imeli logaški otročki, ko so se učili hoditi! Tudi zibelci so imeli rezljane, ne malane.

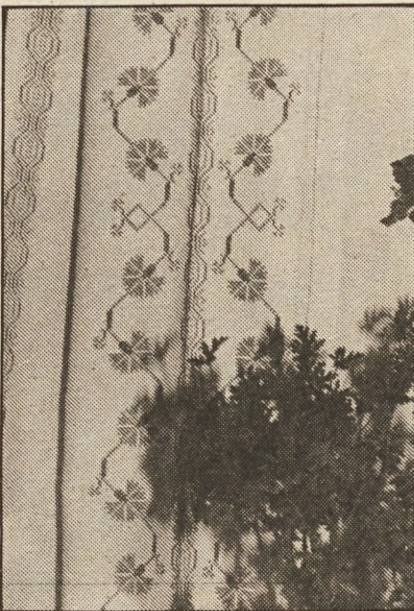
Vezenine, ki so jih razstavile logaške žene, so bogate. Pa vendar moram posebej omeniti prelep prt, vezen s križci, s slovenskim rdečim nageljnom in modrimi vejicami. Izvezla ga je prav tako Ma-

Mentorica ing. Zvonka Nagode

rica. »Ko sem se poročila na možovo domačijo, so imeli v hiši na oknih zavese, izvezene s tem motivom. Bile so že povsem razpadle, meni pa so se zdele lepe in sem jih ohranila. Z njih sem pobrala motiv za prt, ki ga vidite. Tudi meni je od vseh, ki sem jih naredila, najljubši.« Iz njene skrinje je tudi logaška noša, za katero pravi, da peče v vsem Logatcu ni znala prav zavezati nobena ženska. »Zato je bolj z bucikami speta.

Z Marico Tršarjevo in Zvonko Nagodetovo, inženirko agronomije, ki je aktivno mentorica, je stekel pogovor tudi o drugih rečeh. »V

Bo prelepo slovensko vezenino res kmalu izpodrinila industrijska načičkanost v kričočih barvah?

Brez preje ni šlo v nobeni hiši

hlevu in še kje, razpokane in raskave roke nežno in z ljubeznijo pretakajo tanke svilene niti. Nastajajo vezenine, gobelini, nogavice, jopice. Vse to so logaške zadrugnice pokazale na svoji razstavi. Dodale pa so ji celo vrsto starih, tudi etnografsko zanimivih predmetov, ki so jih njihove babice, pa še kak rod nazaj, uporabljale v gospodinjstvu.

K ženi sodita tudi bala in zibelka, pa seveda njena noša. Logaška

zbiranje starin iz kuhinj naših babic in prababic je prišla spontano. Pretaknile smo podstrešja, premetale skrinje, pogledale v kolnice in povsod se je našlo nekaj. Pri tem so pridno sodelovali tudi gospodarji. »pripoveduje Marica Tršar, do nedavnega predsednica aktiva kmečkih žena in avtorica naslovnih verzov »Povsod se je našlo nekaj, le škoda, da nismo povabile tudi strokovnjaka - narodopisca, ki bi lahko ocenil v etnografskem

samem Logatcu je kar precej industrije, vendar sta si tu s kmetijstvom lepo podali roko obe dejavnosti. Moški del prebivalstva je večinoma zaposlen, tako da je res pravih kmetov v Logatcu bolj malo, pa vendar se vsi zavedamo pomembnosti zemlje in hrane, zato se industrijski delavec in kmet tu ne gledata postrani,« je dejala mlada, na videz vsa hkrka mentorica. »Pa vseeno nismo brez problemov,« nadaljuje Marica, »poglejte,« mi pravi, »kaj je sedaj z našim novim pokojninskim sistemom. Vse svoje življenje sem kmetica. Od sedaj naprej naj bom gospodinja in si prislužim pokojnino zato, ker sem le oziroma bom gospodinjila. Kje pa so tiste trde ure v gozdu, na njivi, v hlevu? Poleg tega pa mi živ krst ne zna povedati, kako bodo izračunavali našo »kmečko delovno dobo«. Pa tudi v zvezi s prednostmi, ki naj bi jih prineslo članstvo v zadrugi, ni nič jasno. Ali pa nam kmetom nihče od tistih učenih sestavljalcev zakona ne zna povedati tako, da bi lahko vsak zase natančno izračunal, kaj mu zakon prinaša in koliko odnaša. Sredstva, ki naj bi jih prispevali po različnih osnovah za pokojninsko zavarovanje, niso majhna, zato bi morali čimprej vedeti, pri čem smo,« se huduje sogovornica. Še nekajkrat se vrne na »gospodinjstvo«. »Kaj malo bi imela kmetija le od gospodinjje, če ne bi ta prišla tudi za druga dela. Iz dela izven kuhinj so zrasle naše kmetije.«

Logaški oktet je zapel »Čej so tiste stezice.«

Ubrana je bila njegova pesem, meni pa je medtem misel ušla drugam. Ja, kje so tiste stezice, po katerih bi lahko hodilo naše kmetijstvo, če ne bi štirideset let trdili, da svetlo prihodnost prinašajo le turbine in Obrovci? Saj so take razstave in srečanja tudi zato, da razmišljamo tudi o teh stvareh, mar ne?

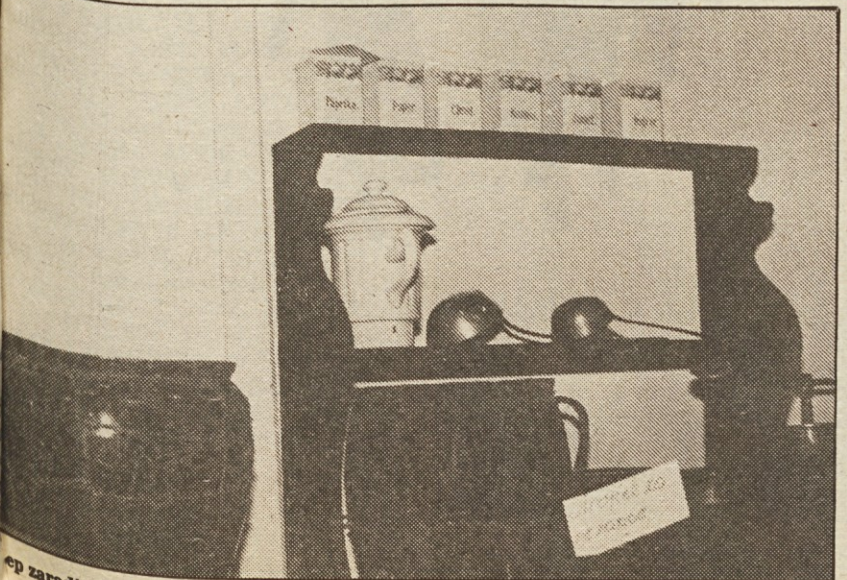
Sanjalo se mi je...

da nas dogovor z Mednarodnim monetarnim skladom uči reda in večje delovne discipline. Kaj pa so nas ti dogovori učili do sedaj? Da naj se učimo na tujih napakah in z lastnim denarjem?

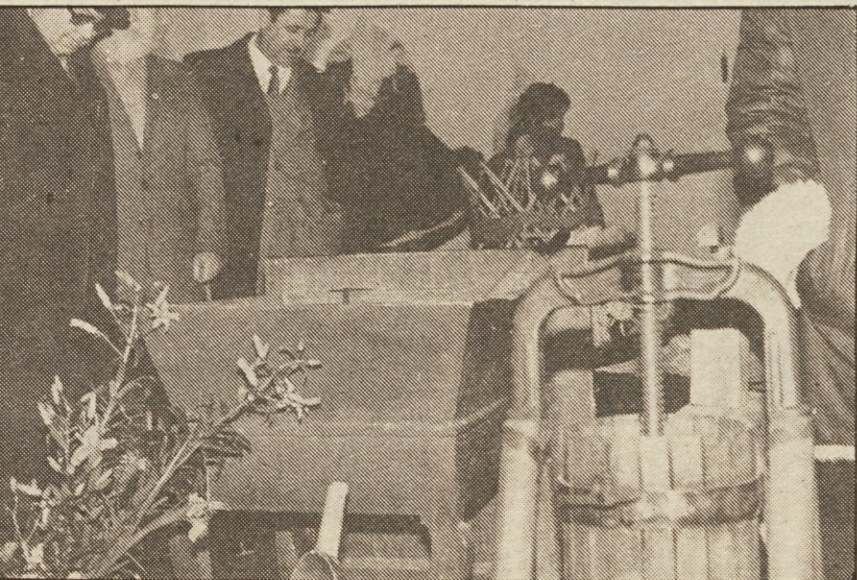
o mladinski prireditvi, kjer so publiki delili suhe češplje. Publika je prireditel navdušeno sprejela in vzklíkala: »Bolje šljive, nego njive!«

o zasedanju frontne organizacije. »Mladim je treba odstopiti in zagotoviti odgovorna mesta. Imajo šole, znali bodo bolje,« je bilo geslo udeležencev med 70 in 80 letom starosti. Je že res, da imajo šole, nimajo pa AV MOJ-eve nagrade. Pa tudi po zasedanju ni bil noben stol izpraznjen.

da sredstev, združenih za investicije, ni moč uporabiti za obratne namene. Razen, če tega ne pogojujejo subjektivni razlogi.

ep zaradi svoje enostavnosti

Mentrga, kolikokrat so se oči upirale vanjo, ko je iz nje dišalo po svežem testu

Zasnežene smučine Čabra

Vesna Bleiweis

Mercatorjevi delavci na smučeh

Po zasneženih poteh in dobri dveurni vožnji smo prispeli z avtobusi v Tršče pri Čabru na zelo lepo urejen parkirni prostor, kljub temu, da je preko noči zapadlo 70 cm novega snega.

7. zimski Mercatoriada, ki je bila 25. februarja letos v nam, Slovencem nekoliko neznanem smučišču v Tršču pri Čabru, se je kljub obilici novega snega dobro končala.

Približno 500 udeležencev zimске mercatoriade je že na poti spremljalo sneženje in bolj, ko so se približevali obronkom Gorskega Kotarja, debelejša je bila snežna odeja novozapadlega snega. Ta jo je tudi organizatorjem pošteno zagodla. V noči pred samo dirko, je smučišče in smučine za tek pokrilo kar 80 cm snega. To je od organizatorja, Nanosove temeljne organizacije Opkrba in pa krajevnega smučarskega kluba, predvsem pa komunalcev, terjalo skoraj nečloveške napore, da je dirka res tudi bila. Res ni šlo za FIS točko ali pa vsaj pokal »coca cole«, toda šlo je za prestiž kdo med nami in našimi organizacijami ima najbolje organiziran svoj »ski pool«. Rezultati, merjeni tako ali drugače, so pokazali, da Rožnik še vedno pripada prvo mesto. Daleč za njim ni Mednarodna trgovina, čeprav je njena tekmovalka uporno trdila, da bi z njeno uvrstitvijo (čeprav na zadnje mesto v skupini) pokal za osvojeno tretje mesto še bolj blestel.

Blesk pokalov in kolajn kaj hitro potemni v naših sindikalnih vitrinah, doma pa se slej ko prej z njimi začno igrati otroci. Tekmovalcem, organizatorjem in drugim udeležencem pa ostanejo spomini na čisto drugačna medsebojna srečanja delavcev, na veselje ob uspehu enega od njih, na šaljivke in dobronamerne zbadljivke, ki spremljajo polžke. Sproščena, tudi nekoliko nenavadno zapeta pesem, prisrčni stiski rok, vzklikanje in navdušeno skandiranje duši tekme, Tugu Marinčku, je ob zaključku mercatoriade v Kulturnem domu v Čabru, poleg tekmovalnega dela dala občutek, da smo v Mercatorju ena družina ki športno prenese dobro in slabo, skratka, da si znamo seči v roke tudi drugače, kot ob neskončnih pregovarjanjih o tem kaj je skupno in kaj ne.

Ob mercatoriadi smo navezali nekaj pogovorov z delavci z namenom, da nam povedo svoje mnenje o uvrstitvi tovrstnih manifestacij in o tem, kaj mislijo o povezovanju ter obveščanju delavcev. Pogovori so bili neformalni, nekako po načelu »beseda da besedo«. Zabeležili smo nekaj zanimivih misli, ob katerih bi se morali zamisliti poleg organizatorjev in privedeljev raznih delavskih iger tudi najodgovornejši poslovodni in družbenopolitični delavci.

Pridružili smo se skupini delavcev Nanosa. Zdenka Štuha, Vida Kotoničar, Beno Mlakar in Marija

Meze so sestavljali skupino, ki je v en glas ugotovila, da so športna srečanja delavcev potrebna, da je potrebno gojiti in razvijati vse oblike in vrste dejavnosti, ki delavce združujejo in zblížujejo. Tudi zagotavljanje sredstev za te dejavnosti ne bi smelo biti in tudi najbrž ni problem v nobeni sredini, čeprav vsi tarnamo zaradi zategovanja pasu. Bili pa so tudi kritični in dejali, da se v organizacijah premalo pozornosti namenja organiziranim pripravam na igre, tako da je udeležba na njih bolj ali manj odvisna od navdušenja posameznikov in njihovih lastnih priprav in pripravljenosti. Zlasti na zimске igre, medtem ko je odziv na letne večji. »Ko je objavljeno, da se zbira ekipa za mercatoriado,« je dejal Beno, »med delavci kar vrši in se vsi prijavljajo, ko pa je tik pred tekmo, pa komaj zbereš dovolj junakov za ekipo. Res bi morali storiti več in organizirano razvijati športno – rekreacijsko dejavnost že v temeljnih organiza-

cijah. Vendar je to področje, ki le redkokdaj zanima »višje«. »Letos je zagodel sneg,« je dejala Marija Mezetova, »pa tudi do Čabra je kar daleč, zato je nabrž manj udeležencev oziroma tekmovalcev. Letne igre pa zimске po številu še daleč prekašajo. Če bi imeli v organizacijah dobro urejeno in organizirano športno rekreativno dejavnost, bi predvsem v večjih organizacijah že sami lahko organizirali izbirne tekme in s tem precej prispevali h kvalitetnejšim dosežkom in olajšali marsikatero hučo uro organizatorjem, zlasti kadar so ti iz manjših krajev.«

Udeleženke iz Agrokombinata Karla Simonišek, Mihaela Činžar in Štefka Račič, ki so samo navijale za svoje sodelavce, pa so dejale podobno. »Organizirana športno rekreativna dejavnost je kar neka ob strani in zanimanje zanjo se poveča le pred mercatoriadami. Bi pa kazalo mercatoriade obogatiti še s čim drugim. Saj smo velika organizacija Mercator in gotovo imamo med seboj delavce, ki se ukvarjajo z različnimi konjički. Eni fotografirajo, drugi slikajo, tretji rezkarijo, pišejo pesmi in prozo, drugi pa imajo spet čisto nenavadnega konjička. Ali niso

mercatoriade odlična priložnost, da predstavimo tudi nekaj iz drugih dejavnosti, ne samo športnih.«

Zabeleženim razmišljanjem bi kazalo prisluhniti in morda v okviru KORŠ-a, ki je nosilec akcij športno rekreativne narave, oblikovati njegovo komisijo ali organ, ki bi skrbel za obogatitev iger.

Na koncu še beseda ali dve o sami organizaciji mercatoriade. Za dané razmere odlična, le z razglasitvijo rezultatov ni kazalo toliko odlašati, čeprav je ideja o biltenu, ki je izšel 4 ure po končanem tekmovanju, hvale vredna. In še misel, zapisana v biltenu:

»Vzpodbudno se lotimo vseh športnih in drugih srečanj, z njimi utemeljujemo naše medsebojne odnose. Bodimo prijatelji pošteni poslovni partnerji tudi takrat, ko bodo veleslalomski vrata postavljena zaprto in bo breme stabilizacije odpuščeno samo nekaterim.«

HOP-HOP

do naslednje zimске mercatoriade.

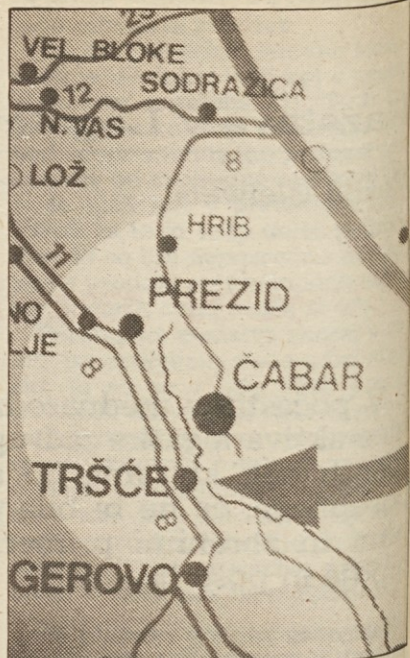
35^{let}

M Mercator

VELESALOM – ŽENSKE

SKUPINA »C«

1. GROSAN MARIJA, M-MT 21,02, 2. POTOČNIK META, M-MT 22,45, 3. PRAPROTNIK VIKKA, M-Sadje zelenjava 25,75, 4. MICIČ JERICA, M-Vel. TOZD Grosist 27,38, 5. PAHOR MAFALDA, M-Nanos 28,17, 6. BOŽIČ NADDA, Ž-Rožnik 30,26, 7. LIKAR MILENA, M-Rudar 43,70, 8. FILIČIČ CILKA, M-Nanos 1.28,01,

Lični plakati so po delovnih organizacijah in tozilih v vsem sozdu. Mercator sporoča, da bo zimska Mercatoriada dne 24. II. 1984 v TRŠČU pri ČABRU.

SKUPINA »B«

1. ŠKERL MARUŠA, M-DS+IB 20,42, 2. POLJANŠEK KATARINA, M-KGZ Sora 22,65, 3. LAČIČ JAN LIDIJA, M-Tehna 22,76, 4. MRAK MIRJAM, M-Tehna 23,14, 5. KAPUN ANICA M-Emba 25,04, 6. VIDIC SONJA, M-DS+IB 25,19, 7. ARBEITER SONJA, M-Konditor 25,68, 8. PODLESNIK TEREZIJA, M-DS+IB 29,19, 9. OHNJEČ IRENA, M-Vel. Grosist 29,31, 10. NEMEC VERA, M-Konditor 30,47, 11. PEKLENK MARUŠA M-DS-IB 30,67, 12. LAJEVEC MARIJA, MIP 33,85, 13. L. POVŠEK EMILIJANA, M-Konditor 34,98, 14. ŠEME MARIJA, M-Rožnik 41,38, 15. LAMOVIŠEK IRENA, M-Rožnik 42,55, 16. KLEMENČIČ VIDA, M-KGZ Sora 55,82, 17. Kussel KATARINA, M-Nanos 1,14,71,

SKUPINA »A«

1. KOŠIR ANKA, M-Rožnik 18,05, 2. ŠEGA MOJCA, M-KZ Cerknica 18,15, 3. SMERDU MARIJA, M-KZ Cerknica 18,43, 4. HEČIČ KSENJA, M-MT 19,89, 5. GRDODOLNIK ERMINA, M-KGZ Sora 20,32, 6. RUPERT ŠABINA, M-KGZ Sora 20,84, 7. NIVŠEK ZVONKA, M-KGZ Sora 21,13, 8. POŽUN VIDA, M-Rožnik 21,40, 9. ERŽEN LAURA, M-Rudar 21,44, 10. NOVAK META, M-Agrokom. 22,09, 11. MEZE MARIJA, M-Nanos 22,25, 12. KOPAC ALENKA, M-Rožnik 22,84, 13. ČERNILOGAR VOJKA, M-Rudar 23,30, 14. MIVŠEK KRISTINA, M-

Takšen je bil pogled v sredini Čabra, lep, idiličen in tih je sprejel vsakega udeleženca zimске mercatoriade konec meseca februarja 1984.

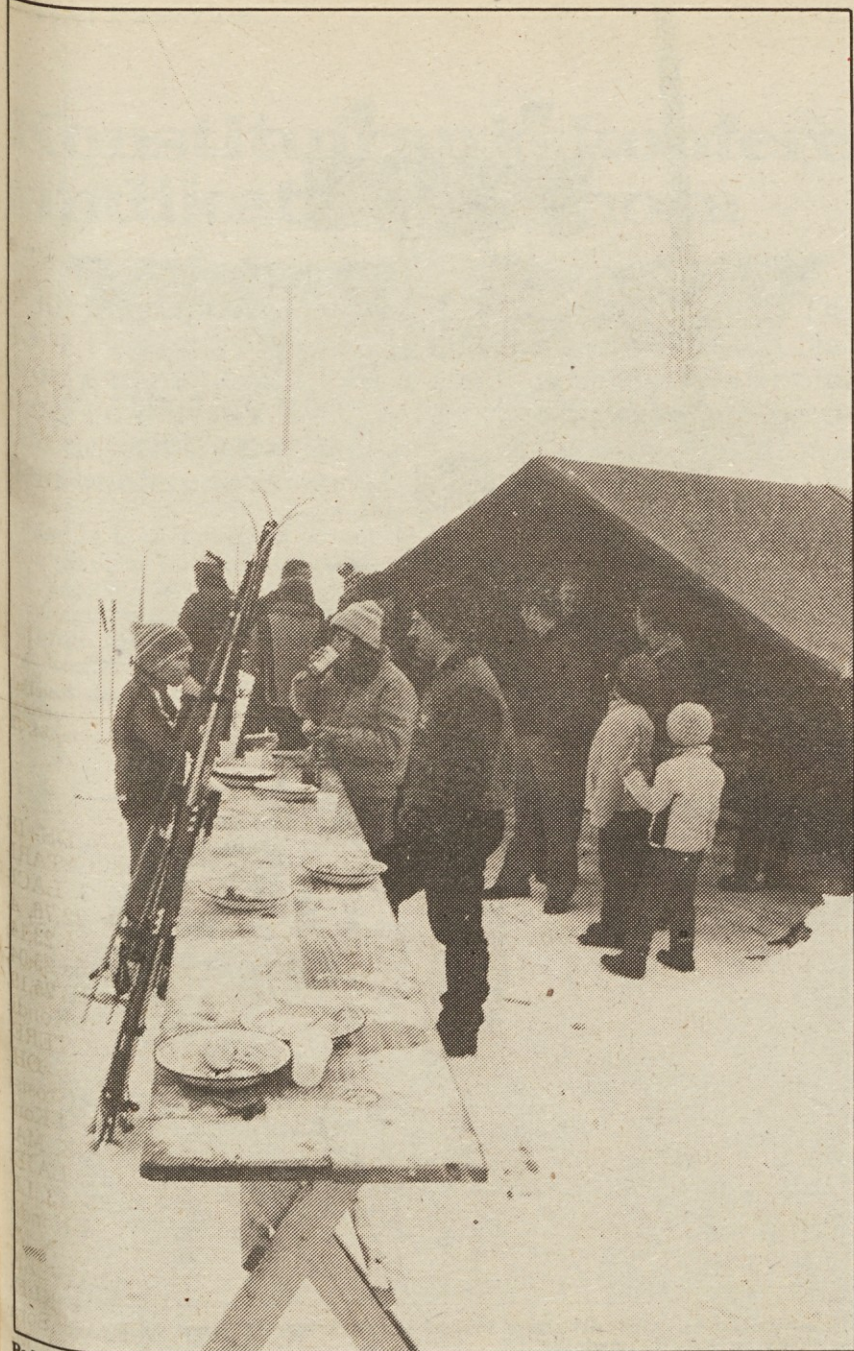

Proga za veleslalom je bila odlično pripravljena, toda pred pričetkom tekmovanja so jo vsi tekmovalci s takozvanim »štamfanjem« ponovno utrdili.

Skozi zasneženo vasico, očiščeno na novo zapadlega snega se je kolona več sto tekmovalcev pomikala na tekmovališče.

Mercator

Podpreti se s toplo enolončnico je bilo za marsikaterega tekmovalca, ki je moral v zgornjih jutranjih urah od doma, pravo okrepcilo.

KGZ Sora 24,01, 15. HRUŠEVAR MOJCA, M-Kmet. kom. Sev. 24,07, 16. ZADNIKAR LILIJANA, M-Rožnik 25,24, 17. BENEDIČIĆ METKA, M-KGZ Sora 25,61, 18. PIŠLJAR FRIDA, M-KZ Logatec 25,71, 19. ERMAN MOJCA, M-Kmet. k Sev. 25,84, 20. ZABUKO-VEC LILI, M-DS+IB 27,69, 21. MERLAN POLONA, M-KZ Logatec 28,68, 22. MURN LJUBICA, M-V-Standard 28,75, 23. TOMANIČ SAŠA, MIP 29,66, 24. ROŽEJ ANA, M-Rožnik 32,54, 25. MIKLAČIČ IVANKA, M-AK 37,03, 26. PODAKAR MARICA, M-Vel. Grosist 37,47, 27. PRELC STEFKA, M-Tehna 41,70, 28. SUKOVIČ JOŽI, M-V-Standard 47,17, 29. KAVLIN ASTI, M-Rudar 51,47, 30. ŠINKOVEC KRISTINA, M-Rožnik 1,07,73,

VELESLALOM-MOŠKI

SKUPINA »D«
1. ARKO DUŠAN M-Nanos 17,97, 2. TENZE IVOR M-Tehna 19,34, 3. BIZJAK FERDINAND, M-MT 21,38, 4. REPIČ JANKO, M-MT 21,49, 5. IGLIČAR RAJKO, M-V-Grosist 26,00,

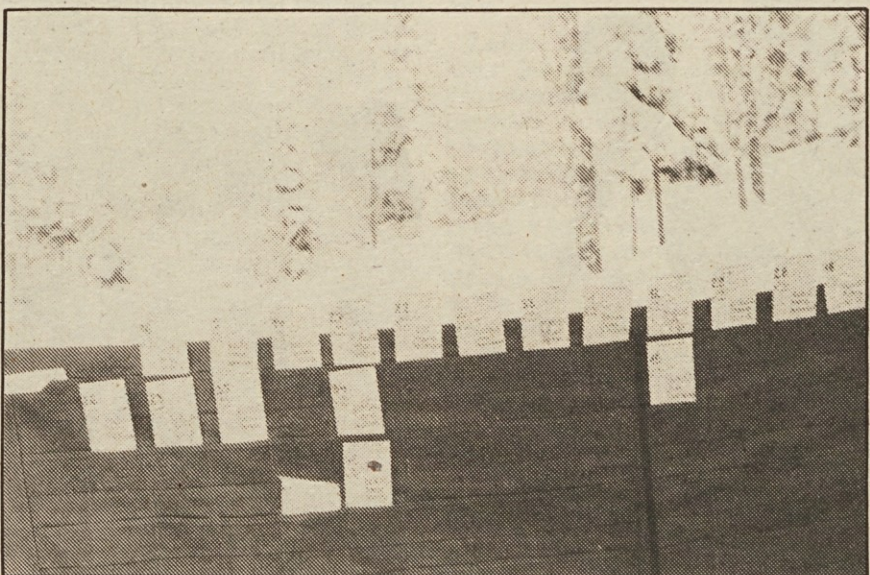
SKUPINA »C«
1. KOŠIR ANTON 25,57, 2. KAVČIČ STANE, M-Konditor 28,52, 3. BOHINC DUŠAN, M-Tehna 28,60, 4. PUŠLAR PETER, M-Rožnik 28,92, 5. ROT FRANC, M-KZ Cerknica 29,15, 6. KOTOLE IVAN, M-Agrokombinat 29,25, 7. TOMORI MATJAŽ, M-Tehna 30,71, 8. ŠTULAR FRANC, M-Rožnik 30,98, 9. MIHELČIČ JOŽE, M-Emba 31,35, 10. RIGLER STANE, M-DS+IB 32,65, 11. ŽUGIČ ANDREJ, M-Agrokombinat 33,00, 12. PRVINŠEK FRANC, M-DS+IB 33,25, 13. MODIČ MILAN, M-KZ Cerknica 33,93, 14. POVHE LJUDVIK, M-Rožnik 33,99, 15. HREN LUDVIK, M-Rožnik 34,15, 16. BAJC BRANKO, M-Agrokombinat 34,74, 17. VRTAČNIK JANEZ, M-IP 38,35, 18. KUŠLAN JANEZ, M-Emba 38,46, 19. KUSSEL HERMAN, M-Nanos 39,79, 20. REMŠAK DANE, M-Rožnik 41,97, 21. TRČEK ALOJZ, M-DS+IB 1,04,00

SKUPINA »B«
1. BOKAL MARKO, M-DS+IB 26,50, 2. LAUTAR ANTUN, M-Nanos 28,41, 3. MARINČEK TUGO, M-DS+IB 28,68, 4. FELICIJAN

ANTON, M-Agrokombinat 28,94, 5. OŠLOVNIK VLADO, M-KK Sevnica 28,77, 6. ŠKERLAVAJ PETER, M-Tehna 29,03, 7. KANDUS MATJAŽ, M-Emba 29,58, 8. JUVAN MAKS, M-Rožnik 29,68, 9. ZADNIK JOŽE, M-Sadje zelenjava 31,38, 10. PARAVINJA DUŠAN, M-MT 31,97, 11. NAGLIČ ALOJZ, M-Trgopromet 32,03, 12. MERZDOVNIK BOJAN, M-Sadje zelenjava 32,19, 13. VRABIČ ANDREJ, M-IP 32,27, 14. CEPEC LOJZE, M-Grosist 32,34, 15. PODBEČAJ MIRO, M-Agrokombinat 32,84, 16. ŠIPEK MITJA, M-DS+IB 32,91, 17. MEDVED MIHA, M-C Grosist 33,09, 18. LOGAR METOD, M-konditor 33,11, 19. ŠOŠTARIČ VLADO, M-Nanos 33,30, 20. MENART PETER, M-MT 33,41, 21. STREHOVEC FRANC, M-MT 33,74, 22. DEBELJAK JOŽE, M-Sadje zelenjava 33,93, 23. ROŽMAN IVAN, M-Agrokombinat 34,38, 24. ARH JOŽE, M-Agrokombinat 34,71, 25. STEPIH FRANC, M-IP 34,67, 26. RIHTER MILAN, M-KK SEVNICA 34,78, 27. VENCELJ ANTON, M-Pekarna 35,35, 28. ZORC ANTON, M-Sadje zelenjava 35,36, 29. ALIČ FRANC, M-DS+IB 36,42, 30. KRAJNIK MARIJAN, M-V TMI 36,83, 31. SANABOR DARKO, M-Nanos 37,52, 32. GARBAJS MITJA, M-DS+IB 37,52, 33. CERJAK BLAŽ, M-Agrokombinat 37,56, 34. ČUČEK MARTIN, M-Potrošnik 37,73, 35. GLEN ANDREJ, M-Sadje zelenjava 38,06, 36. ZEGA MITJA, M-DS+IB 39,07, 37. LOVRENCIČ JOŽE, M-IP 39,13, 38. RUTAR LJUBOMIR, M-Nanos 39,40, 39. TEPINA BORUT, M-MT 39,49, 40. KOTAR FRANC, M-Agrokombinat 39,60, 41. GOTOVLJAN FRANC, M-IP 39,63, 42. GORENC FRANC, M-Agrokombinat 39,67, 43. HRIBAR JOŽE, M-Rožnik 40,10, 44. PAPIČ LOJZE, M-Tehna 40,25, 45. TRDIČ STANE, M-DS+IB 40,95, 46. ŽNIDARŠIČ FRANC, M-Nanos 41,52, 47. IRT IVAN, M-Trgopromet 41,57, 48. ČOP JADRAN, M-Nanos 42,12, 49. GROS UROŠ, M-Konditor 42,48, 50. LAMOVIŠEK DAVORIN, M-MT 42,66, 51. MEVLJA SLAVKO, M-Nanos 43,91, 52. VRHOVEC TOMAŽ, M-Nanos 44,00, 53. BRICELJ IVAN, M-Nanos 44,72, 54. KRIVEC FRANC, M-Sadje zelenjava 44,94, 55. KRANJC MIRO, M-DS+IB 45,07, 56. ZOR BOJAN, M-Sadje zelenjava 52,41, 57. ZIMA MATJAŽ, M-MT 1,02,25, 58. BENČIČ MARCELO, M-Trgoauto 1,07,84, 59. MERZELJ PETER, M-Sadje zelenjava 1,21,72

Med tekmovalcem so nekateri nevesči tekmovalci morali v globoki sneg. Seveda so pri tem nastale poškodbe kot pri tej tekmovalki, ki ji nudi dežurni zdravnik prvo pomoč.

Za vsako skupino tekmovalcev in tekmovalcev so na lepih panojih takoj po vožnji sporočili rezultate. Tako je vsak tekmovalac lahko spremljal svojo uvrstitev do konca tekmovalneje.

SKUPINA »A«

1. JURCA FRANC, M-GKZ Sora 26,38, 2. TRPIN MATJAŽ, M-GKZ 26,38, 3. ŠEMROV MIRKO, M-KZ Logatec 27,00, 4. PAVLIČ SLAVKO, M-KZ Cerknica 27,02, 5. ERMAN STANE, M-KK Sevnica 28,38, 6. LUKMAN MARKO, M-GKZ Sora 28,53, 7. BORIČ ZDENKO, M-Rožnik 28,63, 8. FAJDIGA TONE, M-Rožnik 28,96, 9. KOKELJ ANTON, M-GKZ Sora 29,10, 10. BRATOŽ SREČKO, M-Rudar 29,22, 11. SIMŠIČ MILAN, M-Nanos 29,37, 12. RUDOLF MARJAN, M-KZ Cerknica 29,70, 13. TRATAR ANTON, M-MT 30,09, 14. ČUŠ ROMAN, M-Potrošnik 30,27, 15. BUKOVNIK PETER, M-Rožnik 30,75, 16. TROHA MILAN, M-Nanos 31,12, 17. MERLAK ANDREJ, M-KZ Logatec 31,14, 18. LUKAN JANEZ, M-GKZ Sora 31,18, 19. HROVAT JANEZ, M-IP 31,20, 20. KODRIČ ROMAN, M-AK Krško 31,24, 21. RUPNIK FRANC, M-KZ Logatec 31,60, 22. MOŽINA FRANC, M-KZ Logatec 31,90, 23. TOMŠIČ NIKO, M-V. Standard 31,93, 24. ROBIČ SANDI, M-Tehna 32,28, 25. ČEBULAR MITJA, M-Emba 32,99, 26. LUKAN TONE, M-GKZ Sora 33,27, 27. KRANJC MIRAN, M-IP 33,33, 28. GORJUP SAMO, M-IP 33,36, 29. MRAK ROMAN, DS+IB 34,21, 30. UMEK BRANE, M-V-TMI 35,19, 31. KRŽIŠNIK FRANCI, M-KZ Sora 35,33, 32. SMLATIČ MARKO, M-TMI 35,35, 33. DAMIŠ ANTON, M. Potrošnik 35,78, 34. KRANJČEVIČ JOŽE, M-Agrokombinat 36,77, 35. HRASTOVŠEK JANKO, M-Agrokombinat 36,98, 36. ROT STANKO, M-KZ Cerknica 37,62, 37. RUS RAJKO, M-Trgopromet 37,91, 38. ZOREC MARJAN, M-Potrošnik 38,09, 39. GANTAR JANEZ, M-KZ Logatec 38,32, 40. BOZLAJ SREČO, M-V Grosist 38,36, 41. SLABE BRANKO, M-KZ Logatec 39,15, 42. KOTNJEK BRANE, M-Trgopromet 39,51, 43. ZEMLJAK RATKO, M-IP 39,64, 44. POREBER ALOJZ, M-Konditor 39,79, 45. MRAK ZDRAVKO, M-Konditor 39,97, 46. MARTINČIČ MILAN, M-Konditor 40,89, 47. FALE ZVONKO, M-Rožnik 41,10, 48. SLABE SILVO, M-KZ Logatec 41,70, 49. BEŠTER ANTON, M-Rožnik 44,13, 50. KOSTANEC BOJAN, M-Rožnik 44,71, 51. NARAGLAV VILI, M-AK Krško 46,78, 52. TOMAZIN JOŽE, M-KZ Logatec 47,13, 53. PLESNIČAR DARIO, M-Rožnik 47,35, 54. SIMONČIČ GREGA, DS+IB 47,39, 55. PETKOVŠEK RADO, M-KZ Logatec 48,74, 56. GOSTIČ BORIS, M-Sadje zelenjava 55,32, 57. BREČKO CIRIL, M-KZ Cerknica 55,80, 58. TROPE SREČKO, M-Trgopromet 58,23, 59. ŠKRJANC IVAN, M-Rožnik 58,94, 60. ŠABIČ EMIL, M-V Grosist 1,05,07, 61. MALC JOŽE, M-Nanos 1,09,39, 62. VIRC MILAN, M-V Standard 1,11,63, 63. PIJETLOVIČ ŽELJKO, M-Sadje zelenjava 1,32,47

TEKI NA SMUČEH ZA ŽENSKO

SKUPINA »C«

1. GROSAN MARIJA, M-MT 10,31,19, 2. STRAŠEK MARINKA, M-Emba 10,34,91, 3. PRIMOŽIČ IDA, M-Rožnik 12,16,86, 4. GANTAR MARIJA, M-Sora 14,27,34.

SKUPINA »B«

1. KAVČIČ MARIJA, M-DS+IB

8.15,33, 2. LOGAR MILENA, M-Rožnik 9.53,84, 3. KAVČIČ MAJDA, M-Sora 10,27,02, 4. OTONIČAR VIDA, M-Nanos 12,45,27, 5. ŠČUKA ZDENKA, M-Nanos 12,59,08.

SKUPINA »A«

1. BRENIČ IVANKA, M-Rožnik 8,35,78, 2. MLAKAR NEVENKA, M-KZ Cerknica 9,40,74, 3. MLAKAR MARIJA, M-KZ Cerknica 10,02,20, 4. KANDARE BRANKA, M-KZ Cerknica 10,37,46

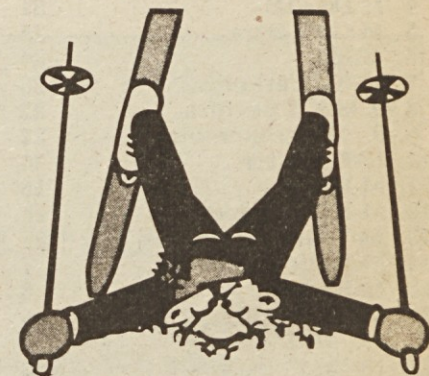
TEKI ZA MOŠKE

SKUPINA »C«

1. STERLE JOŽE, M-KZ Cerknica 13,56,52, 2. TAVŽELJ STANKO, M-KZ Cerknica 14,46,44, 3. KANDARE FRANC, M-KZ Cerknica 16,12,94, 4. MIHELČIČ JOŽE, M-Emba 17,04,22, 5. GLAVNIK RENE, M-IP 18,30,16, 6. PLANINC ERNEST, M-MT 20,37,11, 7. ČEBULAR LEON, M-Tehna 21,29,27, 8. BIZJAK FERDINAND, M-MT 24,28,50, 9. ŠTULAR FRANC, M-Rožnik 24,30,81

SKUPINA »B«

1. STREHOVEC FRANC, M-MT 15,35,06, 2. VUGA EMIL, M-Nanos 16,17,22, 3. PONIKVAR RAJKO, M-KZ Cerknica 16,54,33, 4.

DEBELJAK DARKO, M-V Grosist 17,55,02, 5. LAUTAR ANTUN, M-Nanos 18,00,72, 6. KOTAR FRANC, M-Agrokombinat 18,01,79, 7. JARC MIRKO, M-Grosist 18,19,09, 8. KANDUS MATJAŽ, M-Emba 18,44,38, 9. MENARD PETER, M-MT 19,08,45, 10. JUVAN MAKS, M-Rožnik 19,39,09

SKUPINA »A«

1. KANDARE TOMAŽ, M-KZ Cerknica 12,34,92, 2. ŠKERBEC JANEZ, M-KZ Cerknica 13,09,50, 3. FEČUR ANDREJ, M-KZ Logatec 13,18,91, 4. KANDARE DARKO, M-KZ Cerknica 13,46,56, 5. KANDARE PETER, M-KZ Cerknica 13,50,00, 6. RAVŠELJ VOJKO, M-Nanos 14,39,55, 7. PAJNTAR MARKO, M-Rudar 15,48,78, 8. MIHELČIČ IZTOK, M-Trgopromet 15,58,97, 9. HRIBAR IVO, M-Nanos 16,04,68, 10. TRDIN DRAGO, M-KZ Logatec 16,21,34, 11. DAMIŠ ANTON, M-Potrošnik 16,33,50, 12. KORDIŠ ANDREJ, M-Nanos 16,41,11, 13. SKVARČA STANE, M-KZ Sora 16,43,84, 14. Puntar Slavko, M-Nanos 16,49,83, 15. KRPIČ MILAN, M-Trgopromet 17,19,38, 16. MRAK ROMAN, M-DS+IB 17,50,86, 17. ZOREC MARIJAN, M-Potrošnik 21,06,28, 18. JEČMENJAK STJEPAN, M-Agrokombinat 22,14,49, 19. GORŠIČ DRAGO, M-Agrokombinat 22,49,65, 20. KRAVANJA LJUBO, M-Trgopromet 22,58,15.

Ob prijetnem toda odgovornem kramljanju se je prireditveni kader odločil, da se tekmovalje prične ob 10.30. Z odlašanjem bi se verjetno pri tolikšnem številu tekmovalcev tekmovalje zavleklo pozno v večerne ure.

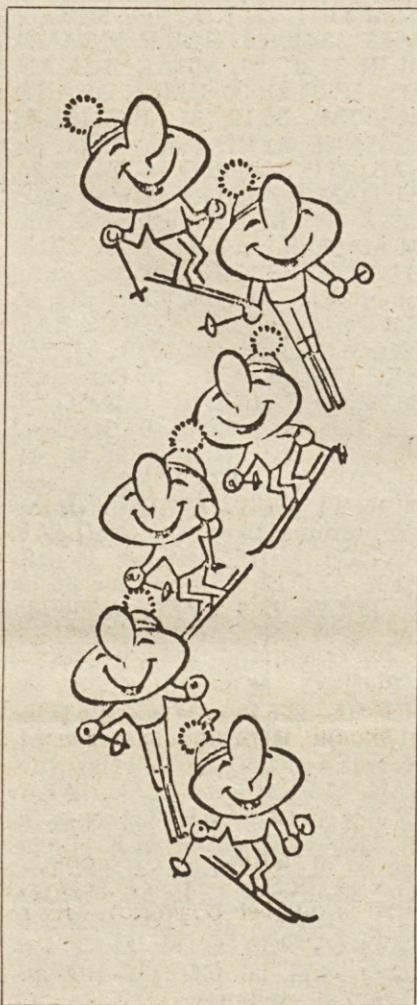

Toplo naročje po naporni dirki je bilo vabljuješe od požirka »močnega«

Mercatorjevi delavci na smučeh

VELESALOM MOŠKI, EKIPNO

1. M Nanos	50
2. M Tehna	45
3. M Rožnik	42
4. M DS+IB	31
5. M-KGZ Sora	25
6. M-MT	24
7. M-KZ Cerknica	23
8.-9. M-KK Sevnica	22
8.-9. M-Agrokombinat	22
10. M-Konditor	20
11. M-Emba	16
12. M-KZ Logatec	15
13. M-V-Grosist	13
14. M-Sadje zelenjava	7
15. M-Rudar	6
16. M-V-Trgopromet	5
17.-18. M-IP	2
17.-18. M-Potrošnik	2

VELESALOM ŽENSKE, EKIPNO

1. M Rožnik	37
2. M-MT	37
3. M-KGZ Sora	31
4. M-DS+IB	25
5. M-KK Sevnica	20
6. M-V-Grosist	19
7.-8. M-Rudar	16
7.-8. M-Nanos	16
9.-10. M-Tehna	15
9.-10. M-Sadje zelenjava	15
11. M-Emba	11
12. M-Konditor	9
13. M-Agrokombinat	6
14. M-IP	4
15. M-KK Sevnica	1

Ob 14.30 se je pričelo težko pričakovano tekmovanje v tekah. Vreme se je izboljšalo in vse se je končalo v pravem času ob velikem številu gledalcev-navijačev, katerim gre posebna pohvala za nenehno in tovariško navijanje.

Pred odhodom domov še posnetek za prijeten spomin na zelo dobro organizirano zimsko prireditev.

TEKI, MOŠKI EKIPNO

1. M-KZ Cerknica	65
2. M-MT	35
3. M-Nanos	30
4. M-Emba	20
5. M-KZ Logatec	15
6. M-Rožnik	13
7. M-V-Grosist	12
8. M-IP	11
9. M-Agrokombinat	10
10.-11. M-Tehna	9
10.-11. M-Rudar	9
12. M-Trgopromet	8
13. M-Potrošnik	5
14. M-KGZ Sora	3

TEKI ŽENSKE, EKIPNO

1. M-Rožnik	60
2. M-KGZ Sora	27
3.-4. M-DS+IB	25
4. 3.-4. M-MT	25
5.-6. M-KZ Cerknica	20
5.-6. M-Emba	20
7. M-Nanos	12

KONČNI SKUPNI VRSTNI RED

	točk
1. M-Rožnik	152
2. M-KZ Cerknica	128
3. M-MT	121
4. M-Nanos	108
5. M-KGZ Sora	86
6. M-DS+IB	81
7. M-Tehna	69
8. M-Emba	67
9. M-V-Grosist	44
10. M-Agrokombinat	38
11. M-Rudar	31
12. M-KZ Logatec	30
13. M-Konditor	29
14. M-KK Sevnica	23
15. M-Sadje zelenjava	22
16. M-IP	16
17. M-V-Trgopromet	13
18. M-Potrošnik	7

Točke je prejelo 18 OZD ob skupno 23, kolikor jih je sodelovalo.

8. Agroski

Tugo Marinček

Smučarji sozda Mercator pobrali medalje

Hmezad Žalec je v sodelovanju s smučarskim klubom Velenje organiziral tekmovanje delavcev v kmetijski dejavnosti v veleslalomu. Tekmovanje AGRO-SKI je bilo 23. marca na Golteh.

Veliki zmagovalac tekme je ekipa sozda Mercator, ki je pobrala večino medalj, a ostala brez ekipnega pokala, ker v posameznih skupinah ni imela po treh uvrščenih tekmovalcev. Tekmovanje smo vzeli zgolj kot tekmovalni izziv, zato za pokalom nismo preveč žalovali.

Uvrstitve:
ženske do 30 let – 2 mesto Košir Anka

ženske nad 30 let – 2. mesto Čemažar Marinka

5. mesto Škerlj Maruša
11. mesto Poljanšek Katarina

moški do 30 let – 1. mesto Košir Tonček
5. mesto Trpin Matjaž
7. mesto Jurca Franc

moški nad 30 let – 1. mesto Mariko Bokal
5. mesto Marinček Tugo
12. mesto Kranjc Rafko

moški nad 40 let – 1. mesto Košir Anton
2. mesto Pušlar Peter
3. mesto Bohinc Dušan

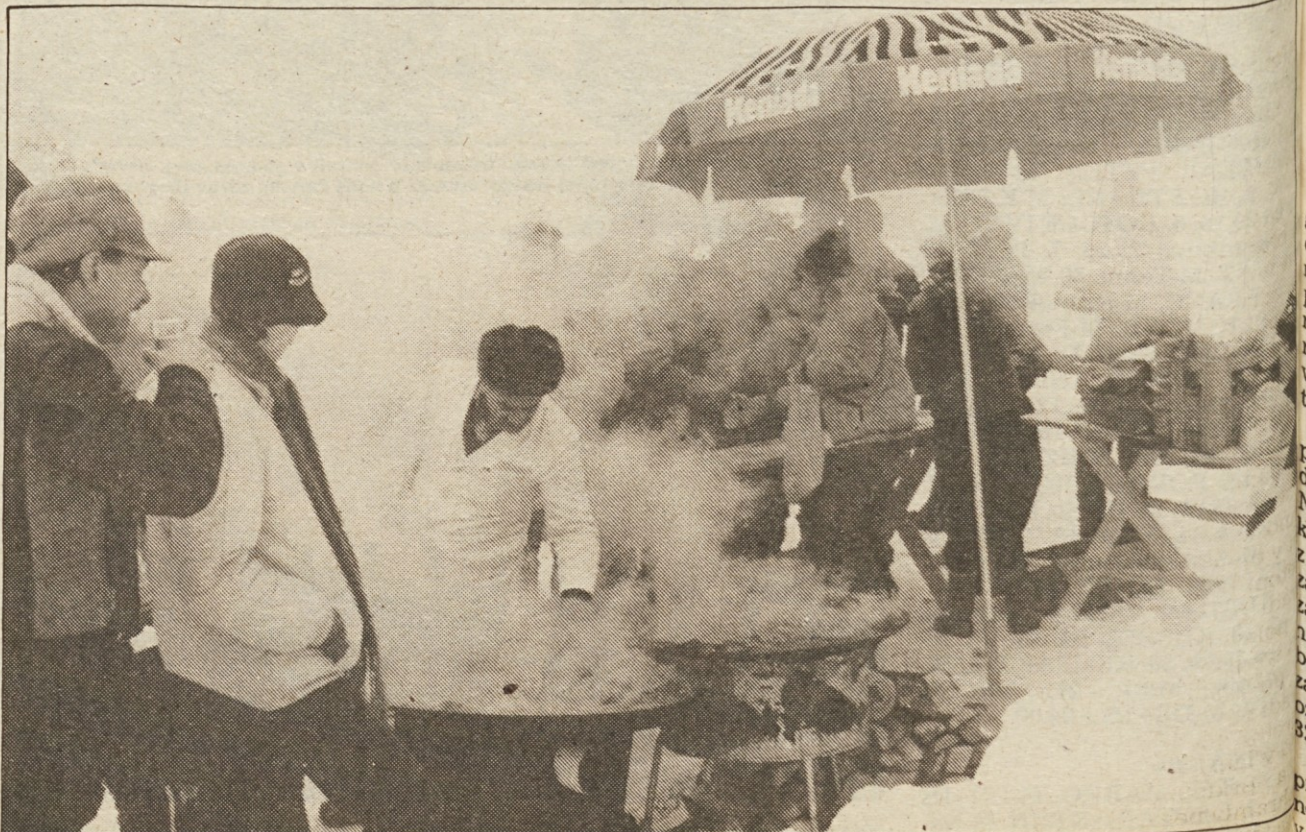
Teki
ženske do 30 let – 3. mesto Bretnič Ivanka
ženske nad 30 let – 1. mesto Kavčič Marija
5. mesto Logar Milena
6. mesto Kavčič Majda

moški do 35 let – 4. mesto Žorž Ivan

moški nad 35 let – 4. mesto Kardare Franc
6. mesto Strle Jože

V domu kulture 43. Istrske divizije pa se je odvijal ves kulturni in tekmovalni program ob razglasitvi in podelitvi medalj.

Po končanem tekmovanju pa se je marsikateremu tekmovalcu prilegla pečena svinjina ali piščanec, saj je bilo vse zelo okusno pripravljeno. Podpisi in foto: Kancijan HVASTIJA

Sergej Paternost

Konstituiranje konference sindikata M-Nanosa

30. januarja 1984 je bila v sejni sobi na sedežu DS SS v Postojni prva seja konference sindikata M-Nanosa z namenom, da se organ konstituirajo. Na konferenci so delegati vseh tozdov najprej poslušali poročilo dosedanje predsednice konference Irene Jurca o delu konference v obdobju 1982-83.

Sledila je razprava po poročilu, sprejeti pa so bili naslednji sklepi:

1. sprejme se poročilo o delovanju konference sindikata OOS za obdobje 1982-83.
2. konferenca mora povečati aktivnost še na naslednjih področjih:

- koncentracija služb s prenosom opravil na DS
- izkoristiti vse notranje rezerve
- sodelovanje pri izpolnjevanju planov na vseh področjih
- krepitev vzajemnosti
- večja solidarnost delavcev tozdov in med tozdi samimi
- prizadevanja za ustavitev upadanja življenjskega standarda zaposlenih

- koncentracija služb s prenosom opravil na DS
- izkoristiti vse notranje rezerve

Nanosove vesti

- boljša organizacija dela v smislu racionalizacije, prilagoditev novim razmeram.

Konferenca je sprejela tudi de-

lovno usmeritev za prihodnje mandatno obdobje in Pravila o organizaciji in delovanju konference OO ZS Nanosa.

Formalno je konferenca sprejela tudi sklep o razrešitvi dosedanjih članov konference sindikata, ki jim je potekel mandat, in nato prešla h konstituiranju nove konference.

Za predsednika konference sindikata M-Nanosa za naslednje dveletno obdobje je bil izvoljen Anton Arko, vodja blagovnice v Cerknici, tozda Trgovina Rakek, katerega so poprej kot kandidata za predsednika potrdile vse osnovne organizacije sindikata Nanosa.

Za namestnico predsednika je bila izvoljena dosedanja predsednica Irena Jurca, referentka za splošne zadeve v tozdu Izbira Postojna. Konferenca je izvolila še dva delegata v koordinacijski odbor sindikata sozda Mercator Ljubljana in sicer:

1. Mata Šoljiča, sekretarja v tozdu TMI Postojna - za dejavnost industrije;

2. Jožka Veseliča, sekretarja tozda Preskrba Portorož - za dejavnost trgovine na debelo in drobno.

Na koncu je konferenca sprejela še naslednji sklep: Konferenca daje pobudo, da tozdi Izbira Postojna, Grosist Postojna, Trgovina Ra-

kek in DS SS prispevajo denarna sredstva iz sklada skupne porabe v sorazmerju s svojimi finančnimi možnostmi za nakup aparata Eho-snografa, ki ga nujno potrebuje Bolnišnica za ženske bolezni in porodništvo v Postojni.

Nanosove vesti

Delegati konference sindikata Mercator-Nanosa poslušajo poročilo dosedanje predsednice konference. (Foto: Paternost)

Doseženi rezultati poslovanja M-Nanosa v letu 1983

Edita Žiberna

Nad pričakovani

Upošteva pogoje poslovanja trgovine in gospodarstva v letu 1983 ter pomanjkanje lastnih virov za pokrivanje osnovnih in obratnih sredstev lahko rečemo, da so rezultati, ki smo jih dosegli v letu 1983, nad pričakovani.

Ugotavljamo, da razlika v ceni (zamrznjene marže) še naprej pada, tako v maloprodaji kot tudi v grosističnih tozdih. V letu 1983 je padla v trgovinskih tozdih Mercator-Nanosa za 0,32%.

Fizični obseg prodaje trgovskega blaga se je, upošteva zvišanje cen v trgovini na debelo in drobno, zmanjšal za skoraj 10%, kar je posledica padanja realnega osebnega dohodka ter s tem kupne moči in občasnega pomanjkanja več vrst prehranbenega blaga na tržišču.

Obresti za posojila so v letu 1983 predstavljale skoraj 25 procentov doseženega dohodka Mercator-Nanosa, kar je 71,8 procentov več kot v preteklem letu. V primerjavi z letom 1982 so se zvišale za 121%, zaradi pomanjkanja lastnih virov za pokrivanje osnovnih in obratnih sredstev in s tem stalne potrebe po kratkoročnih posojilih ter zaradi povečanja obrestne mere 12 oziroma 16 v letu 1982 na 30 oziroma 32% v lanskem letu.

Za pridobitev nekaterih vrst prehranbenega in neprehrambenega trgovskega blaga smo se tudi v letu 1983 srečevali z vse večimi

predstavlja nabavna vrednost prodajnega trgovskega blaga v porabljenih sredstvih se s padanjem razlike v ceni še povečuje.

Na boljše rezultate poslovanja v letu 1983 v primerjavi s preteklim primerjalnim obdobjem je najmočnejše vplivala večja donosnost poslovanja. Donosnost poslovanja, gledana skozi dohodek, v primerjavi s povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi pa se je v letu dni izboljšala za 15% (od leta 1977 dalje se je vsako leto zmanjševala). Povprečno angažirana poslovna sredstva so v letu 1983 naraščala za več ko 40% počasneje od rasti dohodka, ker v letu 1983 nismo vlagali v nove večje maloprodajne in skladiščne zmogljivosti, poleg tega pa so tudi zaloge trgovskega blaga naraščale precej počasneje od rasti prodaje, tako da so se zaloge v vrednosti 900 milijonov din obrnile v letu 1983 1,3 krat več kot v preteklem letu.

Lahko bi rekli, da smo v preteklem letu dosegli boljše rezultate poslovanja tudi na račun nizkih osebnih dohodkov. Osebnih dohodki so naraščali 47% počasneje od rasti dohodka. Povprečni čisti osebni dohodek na zaposlenega je znašal v letu 1983 15.035 din, kar je 26,4% več kot preteklem letu. upošteva dvig življenjskih stroškov so se osebni dohodki v Nanosu zmanjšali v letu dni realno za 10%. V primerjavi z doseženimi v SRS in gospodarstvu SRS zaostajamo za skoraj 20%, za trgovino SRS pa za dobrih 15%.

V letošnjem letu ne moremo pričakovati, da bi se pogoji poslovanja trgovine izboljšali in da bi zaradi tega dosegli boljše rezultate poslovanja, pač pa moramo še nadalje težiti k izvajanju ukrepov, ki smo jih sprejeli in delno izvajali že v letu 1983.

težnjami proizvajalcev po plačevanju blaga vnaprej ter združevanju oziroma sovlaganju sredstev, kar je vplivalo na povečanje posojil in s tem obresti.

Kljub vsem naštetim negativnim vplivom smo v letu 1983 dosegli boljše rezultate kot v preteklem letu. Analize nam kažejo, da so tozdi v letu 1983 v glavnem držali usmeritve oziroma da so ukrepali za izboljšanje storilnosti, gospodarnosti in donosnosti, kar se odraža pri rasti materialnih stroškov, osebnih dohodkih, zmanjševanju števila zaposlenih, hitrejšemu obračanju zalog trgovskega blaga itd.

Zaradi zmanjšanja števila zaposlenih v Nanosu v letu 1983 za 1,1% oziroma 44 zaposlenih, in precejšnjega povečanja fizičnega obsega proizvodnje v tozdu TMI, se je fizična produktivnost na ravni Nanosa, gledana skozi dohodek na zaposlenega, izboljšala za 5,2%.

Gospodarnost poslovanja se je v delovni organizaciji kot celoti izboljšala le za 0,4%, kljub zaostajanju rasti materialnih stroškov za rastjo celotnega prihodka (v tozdih trgovinskih dejavnosti), ker

Sergej Paternost

Pravnik svetuje

Kdaj je tozđ oziroma delovna skupnost odškodninsko odgovorna delavcu, ki se je poškodoval pri delu?

Po določbi 208. člena Zakona o združenem delu ima delavec, ki utрпи škodo pri delu v zvezi z delom, pravico zahtevati od TOZD ali delovne skupnosti skupnih služb odškodnino po splošnih načelih o odškodninski odgovornosti. Če pride do škode na samem delu, je zadeva zelo jasna. Problemi pa se včasih pojavijo pri škodah, ki nastanejo v »zvezi z delom«.

S pojmom »v zvezi z delom« je opredeljena delavčeva aktivnost, brez katere ni mogoč delovni proces. Med take aktivnosti štejeta tudi prihod na delo in odhod z dela.

Tudi statut Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji določa, da gre za nesrečo pri delu tudi tedaj, če se je delavec poškodoval na redni poti od stanovanja do delovnega kraja in nazaj.

Iz tega sledi, da mora biti aktivnost tesno povezana z delom, da bi lahko prizadeti zahteval odškodnino od tozda.

Ali ima delavec, ki odide na odslužitev oziroma doslužitev vojaškega roka, pravico do vrnitve v matično organizacijo?

Delavec, ki odide na odslužitev oziroma doslužitev vojaškega roka, ima pravico, da se vrne na delo v isto temeljno organizacijo v roku 30 dni po odslužitvi oziroma doslužitvi ali drugem zakoni-tem prenehanju vojaške obveznosti.

Rok 30 dni začne teči s prvim naslednjim dnem, ko je delavec zdravstveno sposoben za nastop dela.

Iz tega določila sledi, da ima delavec pravico do vrnitve na delo v 30 dneh vselej, ko je bil na zakonit način odpuščen iz JLA, čeprav je bil odpuščen predčasno.

Udeleženci strokovne ekskurzije pred nakupovalnim centrom Migrosa v Rheinparku, ki ima v svojem sestavu preko 60 manjših in večjih trgovin. Več o obisku v Švici na strani 12 (Foto: Paternost)

Direktor nakupovalnega centra Migrosa v Rheinparku v njihovi sejni dvorani razlaga udeležencem organizacijo in poslovanje firme Migros.

Da med potjo ne bi trpeli lakote, so se udeleženci oskrbeli z domačimi prehralnimi izdelki. (Vse foto Paternost)

Strokovna ekskurzija delavcev M-Nanosa

Sergej Paternost

Pri Migrosu v Švici

V organizaciji Emone-Globtura se je 31 delavcev Mercator-Nanosa udeležilo strokovne ekskurzije z obiskom firme Migros v Švici. To je ena največjih in najbolj organiziranih trgovskih organizacij, ki imajo v svojem sestavu Maloprodajo, grosiranje in proizvodnjo.

Tesne stike je pred nami navezala že Emona iz Ljubljane, ki je poslala v Švico deset takih skupin. Glede na to, da ima tudi Mercator podobno organizacijo, je obisk zelo dobrodošel našim poslovojem, ki so se udeležili ekskurzije.

v nedeljo, 26. 2. 1984 smo odpotovali iz Postojne proti Sežani. Na meji v Fernetičih smo doživeli pravo razočaranje. Čakati smo morali kar 3 ure, da so cariniki opravili svoje dolžnosti. Povedati moramo, da so vsakemu udeležencu podrobno pregledali prtljago, nato pa opravili še osebni pregled, predvsem dosledni so bili pri udeležnikih našega izleta.

Iz Fernetičev smo nadaljevali pot preko Verone, Milana do švicarske meje v Chiassu. Tu smo se za kratek čas ustavili, nakar smo prevozili prelaz Bernardino in pred mestom Churom prvokrat malicali. Popoldne smo prispeli v St. Gallen, kjer smo prenočili.

Naslednji dan smo se ob 8. uri odpeljali v kraj St. Margrethna ob Bodenskem jezeru, kjer smo si točno ob 9. uri, kot je bilo dogo-

vorjeno z vodstvom nakupovalnega centra Migros - Reinpark, najprej ogledali ta center, nato pa opravili strokovne razgovore z vodstvom centra.

Ogledali smo si najprej pomožne prostore: kuhinjo, katere zmogljivost je 1600 obrokov, slaščičarno s pekarno in skladiščne prostore, ki hkrati služijo tudi za zaklonske. Celotni nakupovalni center ima 25.000 m² površine, od tega samo market 4000 m².

Po ogledu smo imeli v njihovi sejni sobi daljši razgovor z odgovornimi delavci Migrosa.

Najprej nam je njihov direktor predstavil firmo Migros. Ta ima v Švici 12 central in vrsto manjših in večjih trgovin in nakupovalnih centrov.

Nato je Franc Sorko, vodja blagovnice Koper, bolj znan kot »Franček iz Kopra«, predstavil Mercator oziroma našo delovno organizacijo.

Predstavnikom Migrosa smo v zvezi z organizacijo in poslovanjem njihovih trgovin postavili

vrsto vprašanj, na katera so odgovorili, kakor sledi:

V primerjavi z ogromnim prometom, ki je znašal v letu 1983 65 milijonov frankov, imajo v tem nakupovalnem centru le 200 zaposlenih, pri tem v administraciji le 4 delavce.

Za preprečevanje kraje v trgovinah imajo na centrali posebno skupino detektivov, ki občasno obiskujejo trgovine in ugotavljajo morebitne kraje. Ta način je po njihovem mnenju boljši kot televizijske kamere.

So konkurenčni ostalim močnim trgovskim hišam predvsem zaradi tega, ker prodajajo dobro blago po nižji ceni. Njihovo geslo je poštenost in zadovoljitev kupca. Na vsaki njihovi konzervi ali proizvodu sta datum proizvodnje in rok trajanja.

Na celotnem območju Švice pokriva Migros 13,5% vse maloprodajne mreže.

Migros pomeni maloprodajo in grosiranje. V svojem sestavu ima tudi proizvodnjo, ki proizvaja vse, kar Migros prodaja. Tako imajo tovarne čokolade, sokov, konzerv, pralnih praškov itd. So dobro organizirani predvsem zato, ker jih je v začetku konkurenca bojkotala in jih prisilila k dobremu poslovanju. Za primer naj navedemo, da imajo svojo proizvodnjo cvetlic, ki jih dnevno dobavljajo z avionom.

Uvedli so knjigo reklamacij. Sicer pa je njihovo načelo, da kupec mora imeti vedno prav.

Imajo zelo malo bolniških izostankov z dela. Tudi disciplinskih prekrškov skoraj ne poznajo. Če delavec krši delovno dolžnost, ga direktor najprej opozori, pri naslednji kršitvi pa sledi odpust.

Če je pri blagajni manjko, ne obremenijo blagajničarke. Prav tako pripada firmi morebitni višek. Če pa se take napake ponav-

ljajo, sledi premestitev. Sicer pa gledajo na to, da ima blagajničarka poleg strokovnih sposobnosti tudi moralne vrline. Za svoje delo dobi blagajničarka okrog 50 frankov več kot prodajalka.

Za vse blago, ki ga Migros prodaja, velja načelo, da je lahko na zalogi le 26 dni.

Zelo veliko izgubo povzročajo kraje. Te predstavljajo približno 0,5% od prometa.

Glede na to, da v njihov nakupovalni center prihaja veliko tujcev, je tudi odstotek kraje velik.

Po njihovih analizah je sestava storilcev raznolika. Dejstvo je, da ne kradejo iz potrebe, in to le dražje predmete. Če osebo zalotijo pri kraji, mora plačati blago in denarno kazen 50 frankov. Poleg tega pa ga prijavi sodniku, ki mu izreče prvič denarno kazen 150 frankov.

Če krade delavec, zaposlen v trgovini, ga takoj odpustijo, istočasno pa ga prijavi sodišču. Na leto imajo povprečno le en tak primer.

Vodilni kader črpajo iz lastnih virov. Zadnje čase pa prihajajo tudi iz konkurenčnih podjetij, vendar izključno iz trgovske stroke. Sedanji direktor tega centra je začel kot vajenec in z delom in šolanjem prišel v 20 letih do tega položaja.

Imajo vse vrste in oblike propagande, ki so učinkovite, vendar pa menijo, da je še najbolj učinkovita propaganda dobra postrežba, založenost in urejenost trgovin ter predvsem pravilen odnos do kupca. Sicer pa splošno propagando in reklamo vodijo iz centrale.

Na vprašanje, kakšne so njihove slabosti, je bil predsednik v začetku nekoliko v zadregi, nato pa je povedal, da je po njegovem mnenju ena izmed slabosti, da so prepošteni do svojih kupcev.

Po končanem strokovnem posvetu smo si izletniki ogledali še prodajni center in opravili osebne nakupe.

Odpeljali smo se do glavnega mesta kneževine Lichtenstein Vaduza in prenočili v bližnjem Schanu.

Naslednji dan smo se odpeljali proti domu; najprej skozi 14,5 km dolg predor Arlberg do Innsbrucka. Po krajšem postanku in malici smo nadaljevali pot preko slovičnega »Evropskega mostu« do prelaza Brenner in skozi Bolzano mimo Verone v poznih urah ponovno prispeli na našo državno mejo pri Fernetičih. Tokrat so cariniki svoje delo opravili v rekordnem času brez posebnih problemov, tako da smo se dobro razpoloženi odpeljali proti domu.

Splošno mnenje udeležencev je, da smo veliko pridobili s tem strokovnim potovanjem, saj smo videli in slišali ogromno stvari, ki jih doma ne bi mogli videti.

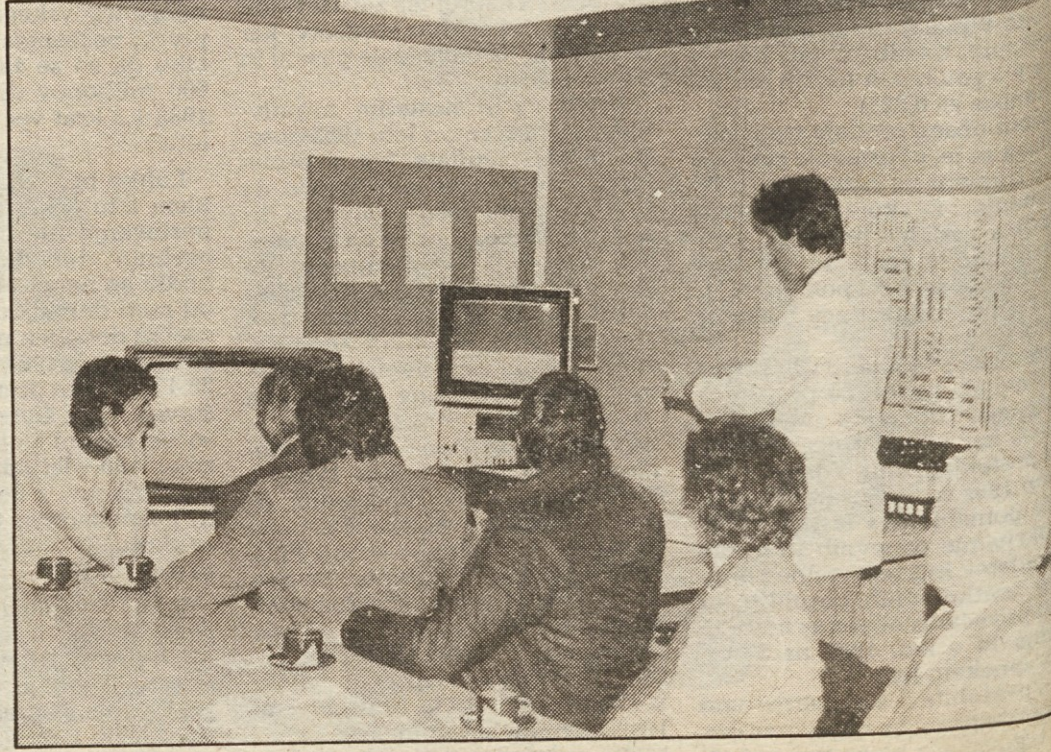
Priznati moramo, da je obiskana firma res dobro organizirana, kar smo se lahko prepričali na lastne oči. Menim, da smo s tem obiskom bogatejši za nekaj izkušenj, ki jih bomo prenesli na naše poslovanje.

Nanosove
vesti

Nanosove vesti, priloga časopisa Mercator, glasila delavcev in kmetov SOZD Mercator
Ureja uredniški odbor
Odgovorni urednik priloge
Sergej Paternost (telefon: 0677-21-441)

Predsednica IO sindikata tozda Izbira Postojna je v imenu udeležencev ekskurzije izročila direktorju Migrosa skromno darilo z monografijo Postojnske jame.

Predstavniki firme Migros predvaja reklamni film z naslovom »Kako se lepo oblačiti«.

Vabilo na počitnice

Vesna Bleiweis

Danes vam priporočamo: Hotel Bor

Ste smučar? Ste tekač na smučeh, ali pa tečete v naravi kar tako? Morda so vam ljubši daljši sprehodi skozi zeleno? Igrate tenis? Pridite, Hotel Bor na Črnem vrhu vas vabi!

Ob hotelu sicer ne boste našli krvavskih strmin, pa tudi ne krvavskih vrst. Smučišče z vlečnico je ravno pravo za rekreativce, ki niso preveč zagrizeni. Je urejeno

na, ki jo dihajo gozdovi, jo temeljito ublažita. Če vam je nekaj kilometrov dolg sprehod prekratek, se lahko do konca utrudite z igranjem tenisa.

za klimatsko zdravljenje. Stroške za tako preživljanje organiziranega letnega dopusta naj bi krile organizacije združenega dela. Črni vrh je kot nalašč za te namene. Torej še priporočilo vsem osnovnim organizacijam sindikata v Mercatorju: napotite svoje sodelavce na Črni vrh, v hotel Bor, ki sodi v sestav delovne organizacije

Mrzlične zadnje priprave pred otvoritvijo

Prenovitev trgovine

Vesna Bleiweis

Stara, v novi obleki

Potrošniki, ki žive ob osrednjem delu ljubljanske Tržaške ceste, so nestrpno čakali prenovo svoje priljubljene trgovine na Tržaški cesti 37. Prve dni marca letos jih je ta 19 let stara dama pričakala v novi obleki. Razveselili so se je potrošniki, še bolj pa njeni delavci.

Trgovina Rožnikovega tozda Dolomiti je bila zgrajena pred 19 leti in je bila za tiste čase med »super samopostrežbami«. Čas pa stori svoje in pokaže vse pomanjkljivosti tako v razporeditvi prodajnih polic kot v možnostih funkcionalnejše uporabe celotnega prostora. Prav funkcionalnejši ureditvi in zamenjavi opreme je bila namenjena preureditev samopostrežbe. In moramo reči, da se je trgovina pokazala v povsem drugačni luči. Videti je mnogo bolj prostorna in zračna, čeprav je niso povečali niti za ped. Ostala je na 257 m², vendar z boljšo ureditvijo pridobila večji prostor za prodajo delikatesnega blaga, kruha ter sadja in zelenjave. S tem daje trgovina tudi videz boljše založenosti, saj lahko potrošniku na mnogo bolj vabljiv način ponudi blago.

Urca ali dve pred otvoritvijo, ko je vseh 12 zaposlenih hitelo polniti še zadnje prazne police in razvrščati, prav gotovo ni primeren trenutek, da bi delavce povpraševali po njihovih vtisih ali pa križih in težavah, pa vendar smo si zabeležili nekaj temeljnih podatkov, predvsem o poteku same preureditve. Za te pa je bil pri roki direktor temeljne organizacije Dolomiti, Ludvik Čampa. »Trgovino smo preuredili v času od 1. februarja pa do danes, to je 2. marca letos. Dela je izvajala Rožnikova gradbena skupina, za opremo pa so bili odgovorni delavci sektorja za investicijski inženiring v Delovni skupnosti SOZD. Vse je bilo opravljeno v roku. Še danes zjutraj bodo pripeljali zadnji vmesni pult in trgovina bo nared. Veljala nas je 8 milijonov din, ki smo jih zagotovili z lastnimi sredstvi iz amortizacije. Trgovina ne bo spreminjala delovnega časa, odprta bo neprekinjeno, saj je v okolišju, kjer frekvenca kupcev bistveno ne niha. Dvanajst zaposlenih je še v stari trgovini ustvarilo od 8 do 10 milijonov mesečnega prometa.«

Vse bi bilo lepo in prav, če... če ne bi veljal nek dogovor, sprejet tako na poslovnem svetu sozda kot na komercialnem sestanku

Nihče ne bo mogel reči, da česa manjka

sozda - o nesrečnih krških vinih in opozorilih na njihovo prodajo. Komaj slabih 14 dni po sprejetem dogovoru sem ob otvoritvi trgovine zaman iskala plakat, ki bi opozarjal na Agrokombinatov cviček ali pa Brentarja. S ponudbo Ete in Embe pa je bilo vse v redu. Ne zamerite mi navedbe tega podatka, saj je naveden z dobrim namenom in v dobri veri, da je mogoče zamujeno še popraviti.

Štefki v slovo

Rojena je bila 11. 9. 1943 v Dobrepolju, v občini Sevnica. Želja po znanju in veselje do trgovinskega poklica sta jo iz rodne kraja pripeljala leta 1960 v Ljubljano v Mercator, kateremu je ostala vseskozi zvesta.

Poklicna pot jo je vodila od učenke in prodajalke, do prevzemanja najodgovornejših del v prodajalnah tozda Dolomiti. V našem kolektivu je preživela 23 let, več ko polovico svojega življenja.

Spominjamo se, kako velika je bila njena volja do življenja, poklica in dela.

Pred mesecem smo se pogovarjali o naših skupnih načrtih za bodočnost, toda narava je bila močnejša in naš obisk ob Novem letu je bil zadnji razgovor z njo. Besede priznanja in zahvale za njeno delo nimajo v tem trenutku prave vrednosti.

Vsi, ki smo z njo sodelovali se zavedamo, da bo v naši verigi manjkal člen - v pridnosti in poštenosti, v pripravljenosti za delo in napredku naše organizacije. Ostal pa bo spomin na človeka, delavko in tovarišico, ki je bila vedno pripravljena pomagati.

Sodelavci iz tozda Dolomiti

Tisak: RT-Rijeka

inventar split

tako, da se vam ni bati niti utrujajočega »štamfanja« niti »celca«. Za tekače pa je v smučinah na ravninah v neposredni bližini hotela pravi raj. Saj poznate del trase trnovskega maratona? Sneg na prehodu med Godovičem in Idrijo res pobere bolj pozno, pa sta vendar tu prav pozna pomlad in zgodnje poletje najbolj mamljiva za ljubitelje narave. Brsteči gozdovi, prebujajoči se travniki, ki leže ob hotelu, so kot nalašč za tiste, ki znajo živeti z naravo, ki jim jutranje zgoljenje ptic pomeni najlepši začetek dneva. Poletna vročina tu ni nikoli tako težka, kot zna biti drugje. Prijetno pihljanje in sveži

Pridite na Črni vrh, v hotel Bor, le 50 km od Ljubljane, se boste spočili, razvedrili ali pa uživali, ko boste samega sebe povabili na sprehod. Saj pravijo, da si v najboljši družbi, če si sam. Nihče vas ne bo motil. Če pa vam ugajajo druge vrste družabnega življenja, bodo zanj v hotelu Bor zagotovo poskrbeli.

Pa še nekaj: letos je v teku sindikalna akcija, da bi delavci, ki imajo slabši socialni položaj ali pa delajo na zdravju škodljivih mestih, ali pa je njihovo zdravstveno stanje ogroženo do take mere, da bi jim koristila klimatska sprememba, del letnega dopusta izkoristili

Mercator Hoteli Gostinstvo, TOZD Ilirija.

Standard: dvoposteljne sobe s kopalnico (prha in WC)

Cena penziona: 660 din (enaka za vse leto)

Cena dnevne karte: 140 din, za delavce Mercatorja 80 din

Uporaba teniškega igrišča za delavce Mercatorja brezplačna

Disco: odprt glede na želje gostov, sicer pa redno vsako soboto

Ostale prireditve: glede na število gostov in njihove želje: ogledi bližnje znamenite Idrije (in Cerknega z bolnico Franjo), kulturni in zabavni večeri z družabnimi igrami.

Novost na Dolu pri Hrastniku

Mile Bitenc

Slaščičarna Domino

Ko so pred časom na Dolu pri Hrastniku zaradi rušenja stare zgradbe ostali brez slaščičarne, je bilo za njo marsikomu žal. Prošnje so trajale vse do teh dni, ko je tozda Jelka (Mercator-Hoteli gostinstvo) uredil novo, privlačno slaščičarno Domino. Tako sta želja in pritisk krajanov uspela. V teh dneh so že lahko sladkajo v novem lokalu.

Ne gre le za ponudbo več vrst slaščic, kave in osvežilnih pijač, temveč tudi za smotrnejši izkoristek slaščičarske delavnice, ki dela v sestavu obrata družbene prehrane. Naredijo lahko več, kot ponudijo v obratu družbene prehrane. Odslej jim bodo pri prodaji pomagali slaščičarna.

Notranjo ureditev »rdeče slaščičarne z ogledali« je opravil inženiring Mercatorja.

Letovanje v Dajli

KDO? V Počitniškem domu v Dajli lahko letujejo delavci naslednjih TOZD in delovnih skupnosti:

Mercator-Velepiskrba, TOZD Grosit, Mercator-Rožnik, TOZD Grmada, Mercator-Rožnik, TOZD Golovec, Mercator-Rožnik, TOZD Dolomiti, Mercator-Rožnik, TOZD Investa, Mercator-Rožnik, TOZD Veleblagovnica Beograd, Delovne skupnosti SOZD Mercator ter Delovne skupnosti Mercator-Rožnik.

Letujejo tudi lahko upokojeni sodelavci. V primeru, da zmožljivosti v posameznih terminih ne bodo zasedene, se odstopijo v koriščenje delavcev tudi drugih temeljnih in delovnih organizacij.

KDAJ? Dom bomo predvidoma odprli 10. junija in bo posloval do 20. septembra.

Izmenje se bodo menjavale vsakih 10 dni.

CENE so v primerjavi z letom 1983 povečane za 30% in so naslednje:

a) Pred sezono	
1. dvoposteljna soba	600
2. triposteljna soba	550
3. štiriposteljna soba	500
b) V sezoni 1. 7. do 30. 8. 84	
1. dvoposteljna soba	650
2. triposteljna soba	600
3. štiriposteljna soba	550
c) Tuji gostje pred sezono	700
d) Tuji gostje - samo hrana	520
e) Za otroke do 7 let plačajo 50% od hrane, koriščenje postelje plačajo v celoti	
f) Samo postelja:	
4	70
3	100
2	120

Upokojenici imajo v mesecu juniju in septembru 10% popusta. PRIJAVE sprejemajo v tozdi in delovnih skupnostih do 15. 4. 1984. Ob prijavi vsakdo plača 1000 din akontacije na osebo. Končno plačilo mora biti poravnano 10 dni pred nastopom dopusta pri referentki za družbeni standard v Delovni skupnosti SOZD Mercator, MARTINI HUDOBIVNIK, kjer boste tudi prejeli napotnico za koriščenje uslug v domu.

INFORMACIJE posreduje MARTINA HUDOBIVNIK, telefon 221-044

Maraton treh src

Zdaj že lahko rečemo, da so Maratoni treh src postali tradicionalni in da leto za letom pritegnejo k sodelovanju vse več športnikov in rekreativcev. Ker bo letošnji Maraton treh src že v soboto, 21. aprila, bo čisto prav, da o njem napišemo nekaj več, saj na njem tekmujejo oziroma sodelujejo tudi naši delavci.

Tudi letošnji Maraton treh src bo pod pokroviteljstvom Radenske, pripravljajo pa ga Zveza telesnokulturnih organizacij Slovenije, Atletska zveza Slovenije, Smučarska zveza Slovenije in organizacijski odbor Maratona treh src – TVD Partizan Radenci. Prvi letošnji maraton bo v soboto, 21. aprila 1984, start pa bo ob 15. uri v Radencih.

Poglejmo, kakšen je program te prireditve. Pripravljajo tri discipline, in sicer maraton na 42 km, mali maraton na 21 km in trim tek na 10 kilometrov. Pravico nastopa imajo državljani Jugoslavije in ostalih držav, ki se za to čutijo sposobni in ki so za maraton dopolnili 20 let (ženske) oziroma 18 let (moški). Za mali maraton je starostna meja 14 let, za trim tek pa 10 let. V pravih organizatorjev je zapisano, da vsi udeleženci tečejo na lastno odgovornost.

Startnina se plača za veliki in mali maraton, za trim tek pa ni startnine. Tudi v letošnjem letu ostane startnina nespremenjena, kar pomeni, da znaša 100 din za tiste, ki se prijavijo v razpisnem roku (do 10 dni pred prireditvijo) oziroma 200 din za zamudnike. Startnino lahko plačate na dan prireditve ob dvigu startnih števil.

Vsak udeleženec Maratona treh src prejme po teku:

- spominsko značko Maratona treh src
- diplomu za pretečeni veliki in mali maraton
- testno priznanje, v odvisnosti od časovnega zaostanka za zmagovalcem (zlato, srebrni in bornasti test).

Prvi trije v vsaki kategoriji prejmejo medaljo Maratonov treh src. Absolutni zmagovalci vsakega Maratona treh src dobi pokal pokrovitelja, to je Radenska, Radenci.

Zapišimo še, kje se za Maraton treh src v Radencih lahko prijavite oziroma dobite še dodatne informacije. Do 20. aprila sprejemajo prijave v TVD Partizan, Radenci, lahko jih pokličete tudi po telefonu na številko (069) 73-040, interno 216.

Za vse, ki se na Maraton treh src v Radencih ne boste odpravili z lastnim prevoznim sredstvom, pa tole: iz Ljubljane bo Kompas organiziral avtobusni prevoz na Maraton treh src v Radence. Prijavite se lahko na poslovilnico Kompas Ljubljana, Miklošičeva 11, telefon 327-761, interno 213.

Nasvet zdravnika

Morda ob tej »Radenski« ponudbi tudi ne bo odveč nasvet športnega zdravnika. Ta svetuje, da se vsak bodoči rekreativec, zlasti še, če je že prestopil trideseto leto življenja in se v mladosti ni dosti ukvarjal s športom, posvetuje z zdravnikom o svojem zdravju in se šele nato odloči za to ali ono vrsto športne rekreacije. Prav tako mora obiskati zdravnika tudi v primeru, ko začuti kakršne koli težave ob obremenitvah, oziroma najbolje, da se enkrat letno odloči za preventivni zdravstveni pregled in testiranje funkcionalnih sposobnosti. Ta pregled ne bo pokazal le začetnega zdravstvenega

stanja, ampak se bodo sčasoma pokazali že tudi pozitivni (ali pa negativni) vplivi treninga (večja aerobna kapaciteta, nižji pulz itd.). Take preglede opravljajo v dispanzerjih medicine dela, prometa in športa po vsej Sloveniji in Dispanzerjev za športno medicino in rekreacijo v Ljubljani.

Praksa kaže, da mnogi v teh aktivnostih pretiravajo, zato nastopi-

jo nasprotni učinki, kot jih pričakujemo – okvare, invalidnosti ali celo smrt. Treba je namreč vedeti, da so adaptacijske sposobnosti organizma omejene, zato lahko telesni napor ob nepravem času in v preveliki meri škoduje. Mnogi ljudje uporabljajo celo življenje telesne aktivnosti kot preventivni ukrep in zdravlilo. Vendar pa jih morajo, tako kot vsako zdravlilo, jemati po določenem receptu.

Trening in vadba nam morata krepiti in vračati zdravje, predstavljati nam morata način zabave in aktivnega odmora, zato se ju lotimo odgovorno.

Pričakujemo, da se bodo Maratona treh src v Radencih tudi letos udeležili naši delavci.

Radenski cocktail

Danes začenjamo v našem časopisu v okviru »Radenske« rubrike objavljati tudi recepte za pripravo okusnih napitkov – cocktailov, s pomočjo radenskih brezalkoholnih pijač. Verjetno vam bodo takrat, ko pričakujete goste, ti recepti še posebej dobrodošli.

Cocktail Radenci

1/3 martini bianco, 1/3 triple sec, 1/3 vodka; k temu dolijete swing eksotik. Dekoracija: sadno nabodalo.

Mile Bitenc

Novost, ki jo ponuja M-Eta

Mile Bitenc

Ekspres francoska solata

Danes, ko se nam neprestano mudi in ko nam je dragocen vsak trenutek, nam hitro pripravljena hrana še kako prav pride. Pri tem nam v zadnjem času pomaga tudi naša Eta.

»Sterilizirana mešana povrtnina v slanici« – tako piše na etiketi kozarca, v kateri so na kocke narezan krompir, korenje in grah. Drugi kozarec tega »dvojčka« je poln na kocke narezanih kumaric. To pa so, poleg majoneze, glavne se-

Pokušina – pojedina v Delavskem domu

PIK Sirmium in Mercator – z roko v roki

Kakšni dobri dve leti sta že minili, odkar smo (po stari navadi) pripravili večjo degustacijo v Kavarni Evropa. S pripojitvijo Delavskega doma v tozd Ajdovščina (M-HG) se nam je ponudila nova priložnost, da pri njih pripravimo – seveda z njihovo pomočjo – predstavitev in pokušine izdelkov naših poslovnih partnerjev. Tako smo prav za začetku marca postavili na mize proizvode PIK Sirmium (Mitros in Žitopromet) in k temu dodali še nekaj iz lastne proizvodnje.

Osnovni in glavni namen pokušine je bil predstavitev mesnih izdelkov Mitrosa. Proizvodnja obarjenih mesnih izdelkov, suhome-snatih prizvodov, trajnih izdelkov in konzerv je tolikšna in tako raznolika, da lahko ponudbo v delikatesah naših prodajal močno popestri. Kar dvajset različnih mesnih izdelkov je bilo mogoče poskusiti prav ob tej priložnosti in marsikateri poslovodja oziroma komercialist je odkril nekaj novega za obogatitev prodaje. Težko bi bilo reči, kaj je pokuševalcem najbolj teknilo, a lahko zapišemo, da so v splošnem kakovost ponujenih mesnih izdelkov zelo dobro ocenili. Žitopromet, ki je tako kot Mitros v sestavi PIK Sirmium, je ponudil testenino (preliv so pripravili v Delavskem domu) in razne zavitke, polnjene s sirom, marmelado, višnjami in makom. To so že pripravljene globoko zamrznjene izdelke, ki jih je potrebno le odta-jati, počakati, da vzhajajo, in speči po navodilih. Pokuševalci so pokazali za izdelke veliko zanimanja, saj jih doslej v naših prodajalnah še ni bilo.

V naslovu je zapisano, da sta PIK Sirmium in Mercator pripravila to degustacijo skupaj. Ne le zaradi izvedbe, pač pa tudi po drugi plati: kot dopolnitev smo na mize postavili izdelke domače živilske industrije. Pekarna Grosuplje je postregla s tremi vrstami kruha, ki jih pečejo iz moke, ki jo dobavlja PIK Sirmium. Kamniška Eta je predstavila domala celotni proizvodni program, saj prav njena vložena povrtnina odlično tekne ob mesnih jedeh. Hkrati so trenutke izkoristili še za predstavitev novosti – zelenjavnih namazov in mešane povrtnine za pripravo francoske solate. Celotno ponudbo svojih vin je predstavil naš Agrokombinat Krško, z brezalkoholnimi pijačami pa je tudi tokrat postregla Radenska.

Seveda tistega dne v Delavskem domu v Ljubljani ni bila le »pojedina«, pač pa tudi bolj ali manj strokovna predstavitev ponujene-ga, v kateri so sodelovali predstavniki sodelujočih organizacij. Degustacijo je pripravil Studio za ekonomsko propagano v sodelovanju s komercialnim sektorjem, vodil jo je Mile Bitenc, gostinske

usluge pa so odlično opravili delavci Delavskega doma.

Ob degustaciji je bila pripravljena tudi priložnostna razstava vsega, kar je bilo ponujeno.

Namenjena je bila Grosistom, ki oskrbujejo maloprodajo. Zato smo nanjo povabili komercialiste, pa seveda poslovodje prodajalnih

vodje kuhinj gostinskih organizacij. V večni primerov je prav od njih odvisno, po čem bo potrošnik lahko segel na prodajni polici.

Degustacija, ki je po organizacijski plati odlično uspela, je za nami. Poraja pa se vprašanje: je dosegla svoj namen, ali se že kažejo uspehi? Nanj je odgovoril Lojze Kotar, višji komercialist, ki je povedal takole: »Degustacija je bila zelo uspešna in z njo smo dosegli osnovni namen, da pokuševalcem približamo predvsem Mitrosove izdelke. Po podatkih, ki smo jih dobili od posameznih tozdrov (od nastanka tega sestavka je minilo 14 dni, op. pisca), se je ponudba in prodaja Mitrosovih mesnih izdelkov v Mercatorju bistveno izboljšala. S tem pa je tudi namen predstavitve dosežen.

1. Degustacija izdelkov Mitrosa

2. Mercator in Mitros na isti mizi, vabljava ponudba izdelkov dveh poslovnih partnerjev

– in dobra, domača, Etina francoska solata je pripravljena.

Na degustaciji v restavraciji Delavskega doma so jo pokuševalci odlično ocenili in prav gotovo jo bodo navdušeno sprejele številne gospodinje. Vsebinsko obeh kozar-

cev lahko uporabimo tudi drugače: mešano povrtnino kot prilogo k mesnim jedem ali pa za zelenjavne juhe. Kumarice pa lahko pomimo dimo kot solato. Tudi cena je zmerna, saj takšen »dvojček« stane le nekaj manj kot 12 starih tiskov.

HP Droga Portorož predstavlja

Mile Bitenc

Skandi

Kaj je skandi? Skandi je naravno sredstvo za mehčanje vode in odstranjevanje vodnega kamna, ki se nalaga na grelne površine pomivalnega stroja ter na posodo. Pri vsakokratnem pranju posode proizvajalec priporoča, da uporabite 10 do 15 gramov sredstva Skandi (to je 1 žlico), če seveda proizvajalec pralnega stroja nima drugačnega navodila. Skandi podaljšuje življenjsko dobo stroja ter poveča sijaj posode.

Skandi je pravzaprav prečiščena morska sol, granulacije od 2,5 do 5 mm. Proizvajalec je HP Droga, TOZD Soline, na tržišče pa ga pošilja v 110-gramskih kartončkih.

Zakaj Skandi?

Potreba po mehčanju vode zaradi preprečevanja nabiranja apnenca na grelnih vodnih kot tudi sami posodi, ki jo strojno peremo, je prisotna v večini krajev po Jugoslaviji. Problem nabiranja apnenca se namreč pojavlja, čim trdota vode presega določeno stopnjo. Zaradi boljših učinkov strojnega pomivanja posode je potrebno poleg detergenta in izplakovala dodajati pri pomivanju tudi sol v poseben rezervoar z vodo, ki je pri novejših pomivalnih strojih na dnu stroja in v katerega se sol doda v poseben dozator (približno 5 g).

Po statističnih podatkih je v Jugoslaviji že preko 100.000 pomivalnih strojev za posodo in je torej

proizvodnja mehčalca vode nujna. Naj še enkrat zapišem, da Skandi izdeluje HP Droga Portorož, tozd Soline in da ga prodajamo tudi v Mercatorju.

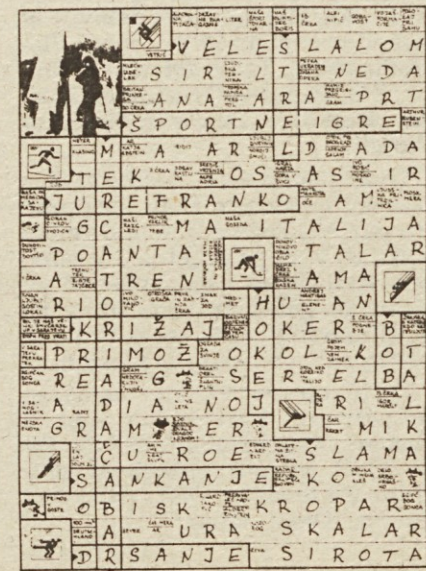
Kuhanje v mikrovalovni pečici

Te dni bo izšla pri Državni založbi Slovenije izvirna knjiga »Kuhanje v mikrovalovni pečici«, ki jo je Marinka Pečjak pripravljala polnih deset let. Pri spoznavanju mikrovalovne pečice SHARP je imela ves čas tudi močno pomoč v zastopstvu M-Contala na Titovi 66. Razdaja svoje znanje prav vsem, ki jih zanima priprava jedi v mikrovalovni pečici SHARP, ki jih pod geslom »Mercator-Contal pre-

tvarja ure v minute, minute pa v sekunde v mikrovalovno pečico SHARP« prodajajo v konsignacijski prodajalni na Titovi 93. Marinka Pečjak bo pričela aprila tudi z osemurnimi tečaji kuhanja v mikrovalovni pečici v Ljubljani, še nekaj sobot (18,10) pa bo poslušalcem radia GLAS Ljubljane (UKV 102,4 megaherca) svetovala, kako delati s tovrstno pečico, da bomo iz nje izvlekli vse, kar zmore.

Rešitev križanke iz prejšnje številke

KUPON ZA POŠILJANJE KRIŽANKE

Ime in priimek _____

Točen naslov delovnega mesta (DO ali TOZD, mesto in ulica) _____

Izpolnjeni kupon priložite rešitvi križanke, na ovojnico pa obvezno prapišite »Nagradna križanka«, sicer rešitve, čeprav bo pravilna, pri zrebanju ne bomo upoštevali.

MESAJA ZA ČIH ZA PRITRUSKO MESO HP DROGA	SPLETE NI LASJE	OKRAŠJE	KARLO HETIKOS	4. IN 1. SA-MOGL.	IEDAJA TELJ HENICE ALI ČEKA	POD-LOŽNIK	EGIPČ. BOG SONCA	ANTON MAJNAR	URIN	IGRALKA SVE-TELOVA	LJUBLJ. FOKOPA-LIŠČE	GLAS TROBEN-TE	Mercator	ORANJE	STANE SEVER	
ŽENSKO IHE					IZDELO-VALEC LAHEL HUSL. SV. PISMO									JED, KI JO HITRO PRI-PRAVIMO		PROIZ-VOD HP DROGA
TURIS-TIČNE NOVICE			KBOR PREJENA REJTO	KARLO VAC			MEŠANICA ZA ČIH ZA ČEVA-PEČICE HP DROGA							VRSTA UMIVAL-NIKA		KORAL-NI OTOK
GERMAN. DREL				OLGA ČEHOVA			DARKO KLARIČ	IVAN AVŠIČ	N. JAN ENAKI ČRKI			EDEN IN DRUGI				
Mercator	MESE SCANDIN. AIRLIN-SYSTEM			PRIPOM. ZA RAD-IRANJE HMOŽ.								ITAL. DENJAR TRHASTA ŽIVAL				
SANJE				GL. MESTO TURČIJE DRAG KAHEN								HEDVED HIMAL. KOZA				
ASKERC.																
... IN OLIJ																
Mercator	OPICA		KRVOL. ŽIVAL. NESTRO-KOVNAR													
... BANO				KRANJ RADO LJUB-LJANA												
BURKE																
AFRIŠKA REKA				4. ČRKA TVRDIČ RATO												
Mercator																
AUTE KOVAČIČ				KAZ. ZAIHEK GARD-NER												
Mercator	GLAVNO MESTO ITALIJE		PL. HERA REDK. ŽENSKO IHE													
PODSEH. HODNIK																
TRINA				VRS-TA VINA AGRARJE KOPER												
Mercator																
MILAN APIH				RASTL. BODICA												
Mercator	IVO ZOR		ŠTROČ-NICA	ETIKA HERCE-GOVEC												
IBERCI																
KOSAR-KAR SLAVNJE																
DEVEŽ. NI IN-STANT HP DR. GA																

Nagradna križanka HP Droga Portorož

Nagradno križanko rešite, izpolnite kupon in do 10. 4. 1984 pošljite na naš naslov: Mercator - Studio za ekonomsko propagando, Breg 22, 61000 Ljubljana. Pet reševalcev bomo izžrebali in bodo dobili nagrado gosta današnje križanke, HP Droga Portorož.

Kam za prvi maj?

Še en list na koledarju bomo obrnili in tu bodo prvomajski prazniki. Mnogi jih bodo preživeli doma, marsikdo pa bo šel tudi na krajši dopust ali izlet. Mercator Turist je pripravil kar pestre programe za prvomajske praznike. poglejmo, kam vse vabijo.

- Pompeji, Rim, Neapelj, Sorrento, Amalfi
 - 1. skupina: 27. april-1. maj; avtobus-letalo, 33.900 din
 - 2. skupina: 1. maj-6. maj; letalo-avtobus; 38.900 din
- Dubrovnik
 - 27. april-2. maj; avtobus; 9.950 din
- Benetke
 - 27. april; avtobus; 2.500 din
- Spoznajmo Jugoslavijo
 - izleti za skupine, enodnevni, dvodnevni, tridnevni

Izid zrebanja nagradne križanke »športne igre«

Do predpisanega roka smo na naš naslov prejeli 1236 pravih rešitev nagradne križanke. Med temi smo jih izžrebali pet, ki naj nagrade prevzamejo v Mercatorjevem Studiu za ekonomsko propagando Ljubljana, Breg 22.

- Izžrebani so bili:
1. Tanja LJUBINKOVIČ, Mercator-Turist, Tavčarjeva 6, Ljubljana
 2. Marjeta OBŠTETAR, M-Rožnik, TOZD Golovec, Aškerčeva 3, Ljubljana
 3. Janez PEČKA, M-Velepre-skrba, TOZD Standard, Cesta herojev 25, 68000 Novo mesto
 4. Karel ZORKO, Mercator-Sloga, T. H. Oddelek pohištva, Partizanska 6, 69250 Gornja Radgona
 5. Tončka MEZ NARIČ, Mercator-Izbira Panonija, DSSS, Osojn-kova pot 1/I., 62250 Ptuj.

Mile Bitenc
Maja Hočevar

Cres, Kanin, Bohinjska Bistrica

Tudi letos naj bi organizacije, po svojem preudarku seveda, združile sredstva, ki bi jih morala kot ostanek čistega dohodka vrniti Delovna skupnost SOZD, za nakup novih počitniških objektov. Pa bo šlo?

Pred dobrima dvema letoma, ali bolje počitniškima sezonama so prvi delavci Mercatorja že uporabljali dve počitniški hiši na Cresu in veliko stanovanje v Kaninski vasi. Do vsega smo prišli po enaki finančni poti. Letos naj bi spet nekaj kupili, in sicer na Cresu in v Bohinjski Bistrici. Načelna podpora za akcijo je.

Akcija temelji na posebnem sporazumu na ravni sozda, s katerim so se udeleženci sporazumele o združevanju sredstev in o organih, ki naj skrbijo za razvoj te dejavnosti. Zgodovina tega samoupravnega akta je sicer pisana, enkrat zaživel s hudo burjo, potem umaknjen v kot in skoraj pozabljen, lani pa končno spravljen »k sebi«. Pa vendar se ob spremljanju njegovega uresničevanja ponuja nekaj ugotovitev, ki dajejo slutiti, da se v praksi obnašamo drugače, kot smo se dogovorili, ali pa sploh ne vemo, kakšne akte sprejemamo. Med udeleženkami sporazuma so organizacije, ki ob predlogu za združevanje gladko rečejo »ne«, in organizacije, ki ob tem predlogu rečejo »da«, sporazuma pa nočejo podpisati. Ali ne gre za nekoliko čudno situacijo?

Izlet z Mercator-Turistom v Istro

Mile Bitenc

Poln koš zadovoljstva

Na tradicionalne marčevske izlete z Mercator Turistom ljudje radi gredo. Zato, ker vedo, da bo pot prijetna in zanimiva, polna novih doživetij in spoznanj ter kup presenečenj. Vse to je potrdila skupina, ki se je pred nekaj dnevi vrnila s poti ob morju. Zadovoljni in nasmejani obrazi so zgovorno pričali o tem, da je bil to eden najboljših izletov doslej.

Lastna hvala – cena mala; tako pravi pregovor, ki pa tokrat seveda ne drži. Vsi, ki smo izlet vodili, smo se potrudili po svoje: nič drugače kot ponavadi, saj smo vajeni prijaznosti in prijetnosti, radi smo s temi ljudmi, od katerih nekateri tako rekoč redno hodijo z nami. In tako jih bolj spoznamo, lažje z njimi poklepetamo, smo njihovi vodiči, prijatelji, svetovalci. In to je lepo, prijetno, združeno in pretkano z občutki posebnega zadovoljstva. Če ne bi bilo tako, potem pisana družina mladane z vseh koncev Slovenije ne bi že leta hodila z nami.

Skorajda sto zadovoljnih izletnikov je bilo z nami na tem sončnem, vetrovnem in veselim izletu. Dobra volja je premagala burjo, celo zasnežena in skorajda zaledenela Učka nas je, čeprav za las, spustila čez. Prijetno je bilo na Moščenicah, stara trdnjava v Gradšču in Pičan sta napravila svojevrsten vtis, pa izlet na Krk čez Tivov most in še kaj.

Najbolj veselo je bilo v hotelu Mediteran v Moščenički Dragi, kjer je bil naš začasni dom. Prijaznost in domačnost gostiteljev na vsakem koraku je napravila na izletnike še poseben vtis. Že prvi večer je bil zabaven in pester – zaradi Teleksovega ustnega časopisa, zaradi domiselnih mask in posrečenega tekmovanja v pripravljanih francoske solate. Nagrad sem in tja – za rojstne dneve, za srečolov, za to in ono. Tudi na potnici, ki na spomladanske izlete hodita z nami najdlje, nismo pozabili. Posebnost je bila srečanje z umetnikom. Dr. Zoran Ljubinković iz Ilirske Bistrice je pokazal, kako nastajajo njegove

cvetne ikebane v okvirih pod steklom.

Ne smemo pozabiti na to, da smo spet izžrebali potnico, ki bo šla prihodnje leto na takšen izlet zastoj (nagrada Mercator-Turista), da je trem izžrebancem brezplačne naročnine podaril Teleks in da je bila Ivica Kežič nadvse srečna, ko je zadela na srečolovu glavno nagrado – letalsko vozovnico na progi Ljubljana–Dubrovnik–Ljubljana, darilo Inex-Adria avioprometa.

Naj omenimo še vse, ki so pripevali pisano vrsto nagrad – od kaset in knjig, do peciva in čokolade, kave, pa tudi sadja, vložnih vrtnin in pijač ni manjkalo. Nagrade so primaknili poleg Teleksa še Inex-Adria avioprometa, Pionir iz Subotice, Radenska, Dana iz Mirne, Cankarjeva založba, Mladinska knjiga, Trubarjev antikvariat, Drogerija, pa hotel Mediteran in Kolinska, Mercatorjeve delovne in temeljne organizacije Contal, Slovenija sadje, Sadjje zelenjava, Emba, Eta, Pekarna Grosuplje, Golovec, Konditor, Dekor in Mercator Turist.

Dva in pol dneva – toliko časa je bilo namenjenega izletu – je prehitro minilo. Doživetij je bilo veliko – vsa po vrsti pa prijetna. Ne samo pot, tudi ogled Lipe, sprehod po Krku in galerijah samostana na Košljunu in seveda vse tiste urice, združene z veseljem in plesom.

Za to, da je izlet zares uspel, so se potrudili tudi vodiči Alenka Glavan, Matija Babnik in Mile Bitenc, ki je tudi povezoval program. Za teleksov »del« pa skrbel novinar Drago Kralj.

Mile Bitenc

Skupština M-Interne banke

Poslovanje banke, novi poslovni odbor

U Ljubljani je 29. februara bila skupština M-Interne banke. Skupština se bavila pitanjima ostvarivanja utvrdjene poslovne politike banke u 1983. godini, likvidnošću banke, promenom opštih planskih akata i biranjem novih članova poslovnog odbora banke.

Svi poslovi koje obavlja Interna banka proizilaze iz njenog osnovnog zadatka odnosno zaduženja, a to je udruživanje i usmeravanje sredstava koja njeni članovi udružuju za određene svrhe. U 1983. godini, u Internoj banci, sredstva su bila udružena za razne svrhe: investicije, interne kompenzacije, zajednička ulaganja iz fonda za kreditiranje brzog razvoja nedovoljno razvijenih republika i pokrajine Kosovo i iz fonda za zajedničku potrošnju u svrhu solidarnosti. Pored toga, Interna banka je sakupljala i štedne uloge radnika Mercatora.

Pažnju bi naročito trebalo usmeriti na udruživanje sredstava za investicije. Interna banka u izveštaju navodi, da su članovi SOUR u 1983. godini udružili 332 miliona dinara. Predračunska vrednost svih objekata čija je izgradnja planirana za tu godinu, bila je 1,368 milijardi din. Bilo je, međutim, započeto samo osam objekata u predračunskoj vrednosti 931 miliona din. Za te investicije poslovni odbor je odobrio korištenje udruženih sredstava u visini od 307 miliona din. Prosečno učešće sredstava udruženih za investicije iznosi 34,68%, krediti dobavljača opreme i izvodjača radova iznosi 10,63%, krediti temeljnih banaka 47,16%, a deo učešća vlastitih sredstava je 7,53%. U svim tim prosecima poseban položaj imaju sredstava za investicije u primarnu poljoprivredno proizvodnju, jer je učešće banaka, obzirom na prioritet tih investicija, mnogo veće. Trgovina, međutim, iz tog bankarskog lonca nije dobila ništa! Medjusobni odnosi investitora i korisnika udruženih sredstava uređuju se na osnovu samoupravnog sporazuma o medjusobnim odnosima na području ostvarivanja i raspodele zajedničkog dohotka i sa bilateralnim pogodbama. Na osnovu tih odredbi, korisnici udruženih sredstava – vratili su 28 miliona dinara. Od toga je 12 miliona dinara vraćenih udruženih sredstava, a 16 miliona

je po osnovu učinka revalorizacije. Pažnju bi trebalo usmeriti i na zajednički dohodak, ostvaren iz zajedničko dogovorenih investicija. Taj dohodak bio je ostvaren samo u tolikoj meri, da su se njime pokrili lični dohoci, opšta i zajednička potrošnja odnosno taj dohodak nije bio dovoljan za vraćanje godišnjih obaveza po osnovu udruženih sredstava.

Naknada za korišćenje udruženih sredstava nije mogla biti obračunata, jer je ostvareni zajednički dohodak bio premalen, pa su korisnici, za vraćanje sredstava, morali da pronadju druge izvore sredstava.

Sredstva za tekuće poslovanje

U 1983. godini udruživalo je 60 članova M-Interne banke. U 1983. godini Interna banka je obrnula 77.455 miliona dinara, što je za 50% više od 1982. godine. Članovi izmiruju medjusobne obaveze po osnovu prometa robe i sluga preko internih računa, što znači, da za izmirenje tih obaveza nije potreban žiralni novac. Ilustrativne su takodje i kamate po tom osnovu: najveći dnevni iznos zaduženja odnosno izmirenja medjusobnih obaveza u 1983. godini bio je 236 miliona dinara. To znači oko 60 miliona uštede na kamatama. Prosečno je na internim računima članova banke bilo 596 miliona dinara, što znači dodatnih 179 miliona uštede na kamatama. Zajednička ušteda na kamatama zbog medjusobnog internog izmirivanja obaveza u 1983. godini, iznosi 239 miliona din.

Opseg udruživanja štednih uloga u 1983. godini, još uvek je previše mali da bi predstavljao značajniji izvor finansiranja. Na kraju godine imali smo 11 blagajni štedne službe i 888 štedioca, koji su uštedeli prosečno po 27.000 dinara, što je mnogo više od prosečnog mesečnog ličnog dohotka u SOUR. Računica pokazuje sledeću sliku: kad bi se za štednju kod Interne banke odlučilo 70 procenta radnika Mercatora, na taj način bi sakupili cca 270 miliona dinara dodatnih sredstava. Ta suma pretstavlja značajan potencijal za financiranje delatnosti članova banke.

Likvidnost, prihodi, rashodi

Najviše pažnje je banka posvetila likvidnosti. Aktivnost i angažovanje banke bio je osnovni uslov redovnog ispunjena obaveza, po osnovu dužničko-poverilačkih odnosa i kreditnih obaveza. Regulisanje likvidnosti, banka je obavljala različitim opsegom izdavanja menica, povremenim korištenjem rezervnog fonda i uzimanjem povremenih kredita od banaka ili drugih osnovnih organizacija. Interna banka je u 1983. godini ostvarila 467 miliona prihodka. U odnosu na 1982. godinu, to je više za celih 183%, a plan prihoda je realizovan sa, čak, 334%. Pretežan deo prihoda banka je dobila po osnovu kamate za upotrebu udruženih i sakupljenih sredstava.

Kamate, naime, predstavljaju 95% prihoda banke. Na to je naročito uticala promena kamatnih stopa, koje su u 1983. godini, u proseku, iznosile 29,2%. Naknade za bankovne usluge, donele su banci 5% od celokupnog prihoda ili 23 miliona dinara, što nije bilo dovoljno za pokriće troškova banke i njene radne zajednice. Rashodi banke su iznosili 418 miliona dinara i, u odnosu na 1982. godinu, viši su za 182%. Rashodi su rasli jedan procentni poen sporije od prihoda. Date kamate predstavljaju

ju 94% celokupnih rashoda. Odnos izmedju prihoda in rashoda od kamata, pokazuje da smo u 1983. godini imali relativno povoljnije izvore finansiranja i brže obratanje sredstava. Zato je zajednički dohodak M-Interne banke mnogo povoljniji nego 1982.

Zajednički dohodak in njegova raspodela

Zajednički dohodak banke – 49 miliona dinara, rezultat je poslovanja banke, ostvaren razlikom izmedju dobijenih i datih kamata. Zajednički dohodak će biti podeljen članovima banke po kriterijumima određenim samoupravnim sporazumom o ostvarivanju in upotrebi prihoda i rasporedjivanju zajedničkog dohotka.

Promena opštih akata banke

Skupština banke počela je i postupak za promenu nekih opštih akata banke. Predlog je za promenu sledećih akata: Samoupravnog sporazuma o medjusobnim pravima, obavezama i odgovornostima, izmedju M-Interne banke i njene Radne zajednice, Statut banke i planski akt banke (srednjeročni plan M-Interne banke za period 1981–85 i plan ostvarivanja srednjeročnog plana banke za 1984.).

Iz ocene skupštine Interne banke, naročito iz donešenih zaključaka, neosporno proizilazi tvrdnja da je Interna banka glavna institucija SOUR, čija aktivnost dopire do svakog člana, što dokazuje da je Interna banka jedino mogući i efikasan način samoupravnog usmeravanja finansijskih tokova. Šteta što nigde nismo primetili ključak koji bi obavezovao poslovodne, samoupravne i društvenopolitičke organe na plansku akciju za širenje mreže štedne službe u svim sredinama SOUR i motivisanje radnika za veću štednju kod Interne banke. Neodlučnost i nedovoljna aktivnost na tom području može nam se osvetiti. Jednostavniji način skupljanja jeftinijeg kapitala morala bi biti brigadna odgovornost svakog radnika Mercatora. Samo pravilna motivisanost i odgovarajuća organizacija štednja službe može nam omogućiti postizanje postavljenog cilja od 270 miliona dinara. Sa nešto više truda, možda bi nam uspelo da tu svotu i premašimo!

Glasiloo delavcev in združenih kmetov SOZD Mercator, n. sub. o., Ljubljana, Aškerčeva 3, Izdaja Center za obveščanje SOZD

Uredništvo: Aškerčeva 3, Ljubljana

Ureja uredniški odbor: Kristina Antolič, Jože Černoša, Sonja Dolinšek, Sergej Patermost, Anton Kočevar, Nada Rihar in Mirko Vaupotič

Odgovorni urednik Jaro Novak 221-044

Novinarka Vesna Bleiweis (telefon 221-010)

Tajnica redakcije Katja Jesenovec (telefon: 221-010)

Tehnični urednik Dušan Lajovic

Oblikovna zasnova Jaro Novak

Tisk ČGP Delo

Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov

Izhaja zadnji petek v mesecu Glasilo prejemajo delavci, kmetje, učenci v gospodarstvu in upokojeanci SOZD Mercator

Naklada: 12.000 izvodov

V premislek

Ne prenesem lažnivcev pa tudi politikov ne.

Kdor odkriva nove stvari ni vedno Kolumb; lahko je tudi inšpektor SDK.

Za družbo sta potrebna dva, trije so namreč že množica.

Z dobro voljo se da narediti veliko, z dobrim delom pa še več.

Od onaniranja v gospodarstvu so se nam posušile roke za delo.

Ni vsaka nedelja praznik in ni vsak dan nedelja, ki se z nedelom začne.

Ničvrednega ni mogoče več razvrednotiti.

Eni delajo za piškav dinar, drugi za ušivega, tretji pa za umazane milijone.

Poznam ljudi, ki grizejo, pa niso cepljeni proti steklini.

Marko Bokal